

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2025

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Νερό

ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ, ΤΑ ΖΩΑ, ΤΑ ΦΥΤΑ

ΣΑΠ - ΕΗΣ - ΗΣΑΠ - ΣΤΑ.ΣΥ

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Πλ. Λουδοβίκου 1, Μέγαρο ΗΣΑΠ Πειραιά, 1^{ος} όροφος, Τ.Κ. 185 31 ☎ 210.5228664 - 210 5233865 - 210 4190755 - 210 4221488 📧 www.ssisap.gr ✉ info@ssisap.gr
Εγκρ. Απόφ. 961/71-4284/72-2816/76-2493/85-1033/85-2159/97-3175/04-6220/08-64/12-258/15 • Ιδρυτικό μέλος της Α.Γ.Σ.Σ.Ε.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ρουσιάς Ευθύμιος
Πρόεδρος

Ζαχαρίας Ιωάννης
Αντιπρόεδρος

Μητροκίτσας Νικόλαος
Γεν. Γραμματέας

**Φουντουλάκης
Αντώνιος**
Αναπληρωτής
Γραμματέας

Ντνρας Λάμπρος
Ταμίας

Χειμόνας Ιωάννης
Αναπλ. Ταμίας

**Κουλοβασιλοπούλου
Φωτεινή**
Έφορος

**Τριανταφύλλου
Τριαντάφυλλος**
Μέλος

**Καλογεροπούλου
Σοφία**
Μέλος

Μπασιάς Αναστάσιος
Μέλος

Σκάρλος Θωμάς
Μέλος

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γεωργιάδης Αντώνιος
Πρόεδρος

Παπαδάκης Χαρίλαος
Γραμματέας

Μαξούρης Ιωάννης
Μέλος

Τουρναβίτης Κων/νος
Μέλος

Πασιαλής Άγγελος
Μέλος

Χρόνια πολλά, καλή χρονιά, αγάπη, ειρήνη, ευτυχία και δημιουργικότητα ... να βλέπουμε μπροστά και να χαμογελάμε

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

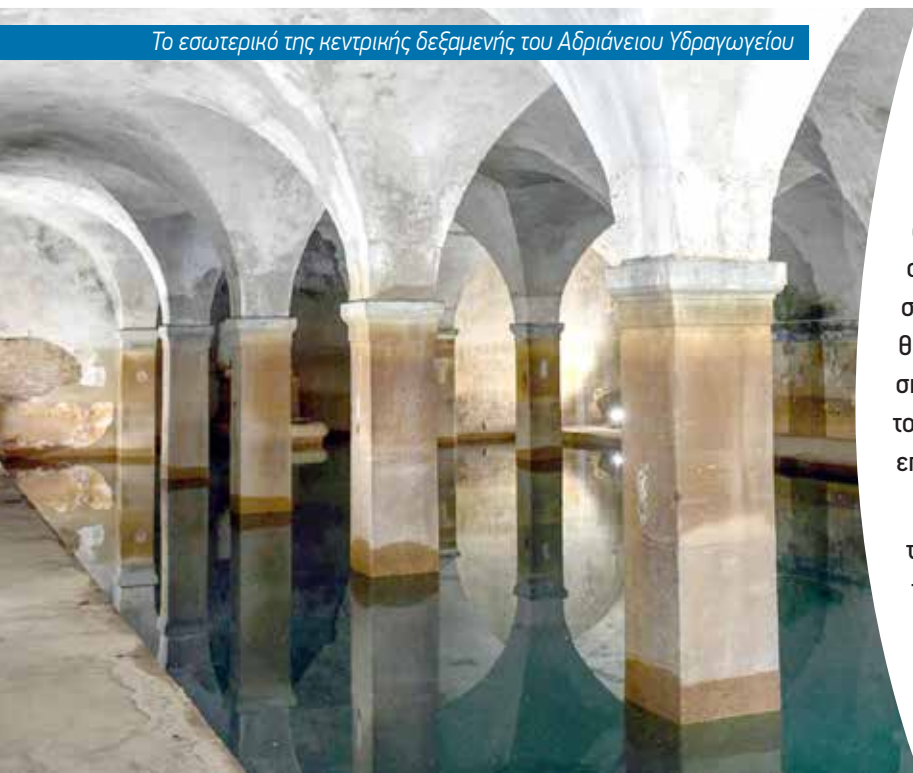
ημερολόγιο 2026

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Νερό:

πηγή ζωής για τον άνθρωπο, τα ζώα, τα φυτά

Το εσωτερικό της κεντρικής δεξαμενής του Αδριάνειου Υδραγωγείου

Η ΥΔΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ 6ο ΑΙΩΝΑ π.Χ. ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΑΣ

Το νερό, η ανεύρεση, η διάθεση, η επάρκεια και η ποιότητά του υπήρξε τόσο καθοριστικός παράγοντας, ώστε θα μπορούσε να συνταχθεί μία ιστορική αφήγηση για την πόλη που θα στηριζόταν αποκλειστικά πάνω στη σχέση με αυτό. Η παλαιότερη παράδοση σχετικά με την ύδρευση της Αθήνας βρίσκεται στην αφήγηση του Ηρόδοτου. Μιλώντας για το απώτερο, μη μυθολογικό παρελθόν, ο Ηρόδοτος κάνει λόγο για μία πηγή που βρισκόταν σε απομακρυσμένο σημείο. Σε αυτήν πήγαιναν οι γυναίκες των Αθηναίων για να πάρουν νερό, παρά το γεγονός ότι ήταν εκτεθειμένες στις επιθέσεις των Πελασγών, οι οποίοι έκαναν επιδρομές από τον Υμηττό και τις κακοποιούσαν.

Η επόμενη παράδοση για την ύδρευση βρίσκεται κρυμμένη στις αναμνήσεις των νόμων του Σόλωνα (690-560 π.Χ.). Την ακριβή διατύπωση των νόμων δεν τη γνωρίζουμε, διότι τα αρχικά κείμενα δεν έχουν διασωθεί. Έχουμε μόνο μία γενική περιγραφή τους από τον μεταγενέστερο Πλούταρχο (45-120 μ.Χ.) η

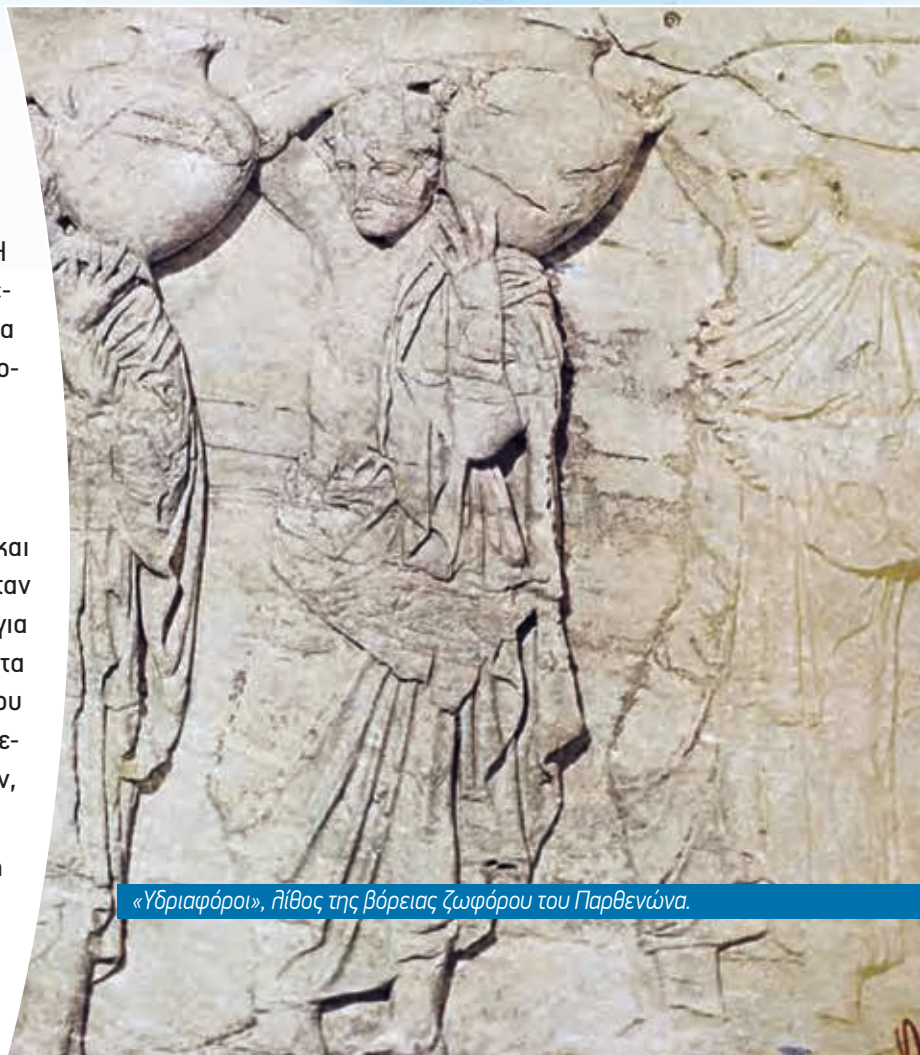

οποία συντάχθηκε σχεδόν επτά αιώνες μετά τη θέσπιση των νόμων. Μία τρίτη πηγή για την ύδρευση της Αττικής είναι το κείμενο «Νόμοι του Πλάτωνα» (4ος αιώνας) από το οποίο αντιλαμβανόμαστε ότι την εποχή εκείνη όχι απλώς υπήρχε μέριμνα για τη διανομή του νερού, αλλά είχε γίνει συνείδηση η ανάγκη για τη διαχείριση των πηγαίων νερών στα βουνά της Αττικής. Ακολουθούν δύο γενικές αναφορές στην κατάσταση της ύδρευσης στην Αρχαία Αθήνα, οι οποίες απέχουν μεταξύ τους πέντε αιώνες και είναι ταυτόσημες. Η παλαιότερη είναι του Ηρακλείδη, μία λιγότερο αφοριστική διατύπωση επέλεξε ο Πλούταρχος, ο οποίος επισήμανε ότι η Αθήνα δεν είχε ποτάμια που να ρέουν όλο τον χρόνο, ούτε κοντινές λίμνες, ούτε και άφθονες πηγές, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να χρησιμοποιούν φρεάτια που κατασκεύαζαν οι ίδιοι.

Το Σύστημα ύδρευσης των Πεισιστρατιδών

Το σύστημα αυτό δημιούργησαν τόσο ο Πεισίστρατος (540-530π.Χ) όσο και οι γιοί του που τον διαδέχθηκαν. Μετέφερε το νερό από πηγές που βρίσκονταν στις πλαγιές του Υμηττού μέχρι το άστυ, κοντά στην Ακρόπολη. Οι ανασκαφές για το Μετρό της Αθήνας αποκάλυψαν ένα τμήμα από το υδραγωγείο (ευρήματα εκτίθενται στους σταθμούς Συντάγματος και Ευαγγελισμού). Η μεταφορά του νερού γινόταν με πήλινους σωλήνες, οι οποίοι είχαν τέτοιο σχήμα ώστε να εφαρμόζουν ο ένας μέσα στον άλλον. Μέσα στην πόλη το δίκτυο διακλαδιζόταν, ώστε να εφοδιάζει κρήνες και δεξαμενές.

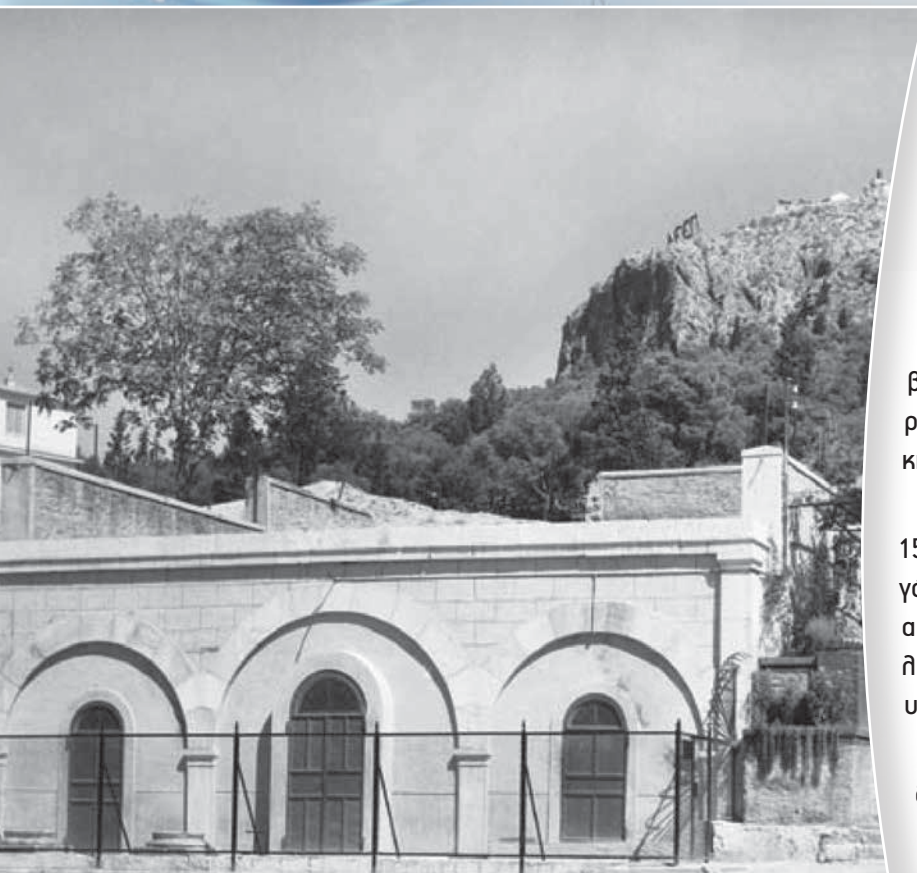
Η επέκταση της Αθήνας κατά τη διάρκεια της ρωμαϊκής περιόδου, με τη δημιουργία της πόλης του Αδριανού, συνδέεται με την κατασκευή ενός μεγάλου

«Υδριαφόροι», λίθος της βόρειας ζωφόρου του Παρθενώνα.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1925, η δεξαμενή του Αδριάνειου Υδραγωγείου στο Κολωνάκι.

λου υδραγωγείου, το οποίο οικοδομήθηκε τον 2ο αιώνα μ.Χ. και μετέφερε νερό στην Αθήνα από την Πάρνηθα και την Πεντέλη, σε απόσταση 25 χιλιομέτρων. Μεγάλο μέρος της διαδρομής γινόταν με υπόγειες σήραγγες. Σε αυτές τις κεντρικές σήραγγες κατέληγαν εγκάρσιοι αγωγοί από διάφορες κατευθύνσεις, οι οποίοι συγκέντρωναν πηγαία ύδατα από τα φαράγγια της Πεντέλης και της Πάρνηθας. Ανά τακτά διαστήματα, υπήρχαν κατά μήκος του αγωγού φρεάτια, τα οποία σχεδιάστηκαν και κατασκευάστηκαν για τον καθαρισμό και τη συντήρηση της σήραγγας.

Στη Βυζαντινή περίοδο, η ύπαρξη νερού είχε άμεση σχέση με το λατρευτικό βίο. Οι πρώτες βασιλικές της Αθήνας οικοδομήθηκαν σε τόπους με νερά. Παράδειγμα αποτελεί η βασιλική που βρισκόταν στον τόπο του σημερινού Εθνικού κήπου, όπου υπάρχει πηγή.

Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας η Αθήνα απέκτησε υδραυλικά έργα. Το 1506 άρχισε το υδραγωγείο της Αθήνας. Ο Αλή Πασάς του Ευρίπου, όπου υπαγόταν η Αττική, με δαπάνη των κατοίκων οικοδόμησε δημόσια κρήνη σε σημείο από το οποίο περνούσε υδάτινη ροή και σχηματιζόταν μικρός καταρράκτης λόγω της κλίσεως του εδάφους. Στη συνέχεια η Αθήνα υδρευόταν με μικρά υδραγωγεία που χρησιμοποιούσαν τα νερά του Ιλισού.

Τα πρώτα χρόνια μετά την Επανάσταση η μικρή Αθήνα έπαιρνε νερό από δύο δεξαμενές που βρίσκονταν κοντά στη συμβολή των ποταμών Ιλισού και Ηριδανού. Η πρώτη εφοδιαζόταν από υπόγειο αγωγό που ερχόταν από τον Υμηττό και η άλλη από κρήνη της Κηφισιάς, συνδεδεμένη με αγωγό μέσω Αμαρουσίου και Αμπελοκήπων. Όμως καθώς ο πληθυσμός αυξανόταν, η διαθέσιμη

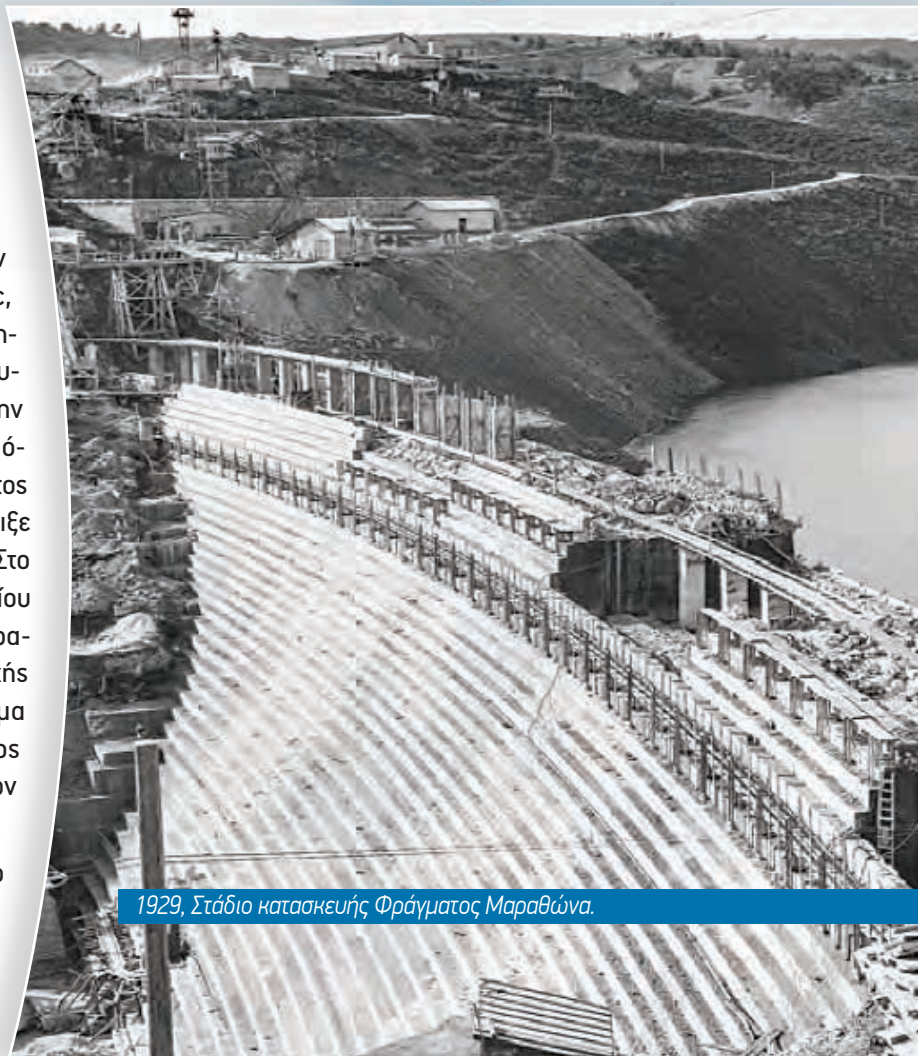

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

ποσότητα ήταν ανεπαρκής. Το κράτος επιχείρησε να εντοπίσει αρτεσιανές πηγές, χωρίς όμως αποτέλεσμα και το βάρος της εξεύρεσης νερού μετατέθηκε στον Δήμο Αθηναίων, ο οποίος στράφηκε στην άντληση από τα ερείπια του Αδριάνειου υδραγωγείου μετά τη χορήγηση δανείου, το οποίο θα χρησίμευε αποκλειστικά για τις εργασίες καθαρισμού και επισκευής του υδραγωγείου.

Το 1870 ο Δήμος προσανατολίστηκε στην αναζήτηση νερού έξω από την Αθήνα. Το 1889 η Κυβέρνηση Χ. Τρικούπη ζήτησε από τον μηχανικό Quellenec, που είχε ασχοληθεί με τα λιμενικά έργα του Πειραιά, να μελετήσει το πρόβλημα της υδροδότησης, το οποίο επέτεινε η ξηρασία. Ο Quellenec απέρριψε α συζητητή το ενδεχόμενο αντιμετώπισης του προβλήματος από τα διαθέσιμα στην Αττική νερά. Η άντληση νερού από την Κωπαΐδα δεν προσφερόταν τεχνικά, διότι η λίμνη βρισκόταν χαμηλότερα από την Αθήνα και απαιτούνταν τεράστιο κόστος για να ανεβαίνει το νερό ψηλότερα. Ως μοναδική λύση στο πρόβλημα υπέδειξε τη διοχέτευση των νερών της Στυμφαλίας λίμνης με αγωγό 178 χιλιομέτρων. Στο μεταξύ τα έργα που ετοίμαζε ο Δήμος Αθηναίων αφορούσαν το ρέμα Χαλανδρίου μέχρι την Πεντέλη, τις πηγές Μπισπίρη και Κοροβέση, τα ανακαλυφθέντα υδραγωγεία Κωφού, Σταυρού και Αγίας Τριάδας Πεντέλης, τα ρέματα της περιοχής Αμαρουσίου, το ρέμα Πύρνας της Κηφισιάς, το ρέμα Αγίας Βαρβάρας, το ρέμα Χελιδονού στον Κηφισό ποταμό και το ρέμα Περγουλήζας με συνολικό κόστος 2,8 εκατομμύρια δραχμές, η δε διάρκεια των έργων δεν θα ήταν μικρότερη των 10 ετών.

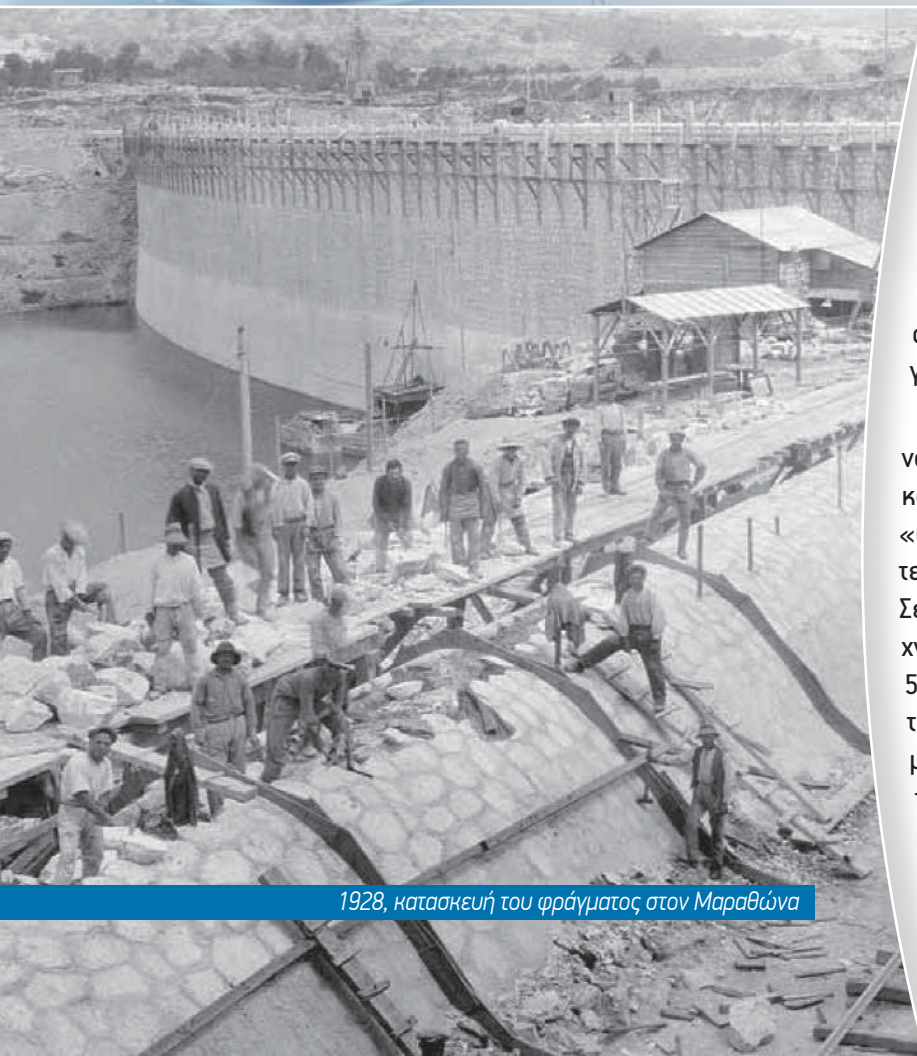
Στο μεταξύ τα νερά της Στυμφαλίας προσέληκυσαν διεθνές ενδιαφέρον. Στο Λονδίνο σχηματίστηκε ένας όμιλος τεχνικών εταιρειών, που εκδήλωσε ενδι-

1929, Στάδιο κατασκευής Φράγματος Μαραθώνα.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1928, κατασκευή του φράγματος στον Μαραθώνα

αφέρον για την κατασκευή, τη χρηματοδότηση και την εκμετάλλευση του έργου. Μετά τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ο Ελευθέριος Βενιζέλος ασχολήθηκε και με την ύδρευση της Αθήνας.

Το 1919 ανέθεσε σε Βρετανική εταιρεία να επανεξετάσει ορισμένα τεχνικά προβλήματα που είχαν εντοπιστεί στις μελέτες για τη μεταφορά των νερών της Στυμφαλίας. Φαίνεται ότι η λύση της Στυμφαλίας εξακολουθούσε να προβληματίζει τον Πρωθυπουργό. Ένα γεγονός που συνέβη το 1923 με την κατάρρευση τμήματος του Αδριάνειου υδραγωγείου επέδειξε ότι η επιβίωση του πληθυσμού της Αθήνας βρισκόταν σε κίνδυνο και η παροχή του νερού γίνονταν με τα αυτοκίνητα και τα κάρα.

Τον Απρίλιο του 1923 ο Βασιλιάς Γεώργιος Β΄, μαζί με τον Υπουργό Συγκοινωνίας Λουκά Σακελλαρόπουλο και με υπηρεσιακούς παράγοντες επισκέφθηκαν την κοιλάδα Καλέντζι, νότια από το ομώνυμο χωριό, όπου σύμφωνα με την «υπό του κ. Γενθουνιά» εκπονηθείσαν μελέτη πρόκειται να κατασκευαστεί η τεχνητή λίμνη η μέλλουσα να εξασφαλίσει την ύδρευση Αθηνών και Πειραιώς. Σε γενικές γραμμές το σχέδιο που ανέπτυξε ο Γενθουνιάς ήταν το εξής: Η τεχνητή λίμνη θα είχε έκταση δύο περίπου τετραγωνικών χιλιομέτρων και βάθος 50 μέτρων. Το φράγμα θα είχε μήκος 250 μέτρα και ύψος 50, η δε διοχέτευση του νερού στην Αθήνα θα γινόταν με φυσική ροή λόγω της διαφοράς του υψομέτρου. Οι μελέτες δεν πρόσφεραν τίποτε στο τελικό πρόγραμμα κατασκευής του έργου και ματαιώθηκε. Το ενδιαφέρον της αμερικανικής εταιρείας ULEN είχε εκδηλωθεί από το 1923. Η πρόταση της ULEN εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Δημοσίων Έργων, το οποίο όμως διατύπωσε πολλές επιφυλάξεις οικονομικού χαρακτήρα. Όμως παρά τις επιφυλάξεις στις 22 Δεκεμβρίου 1924

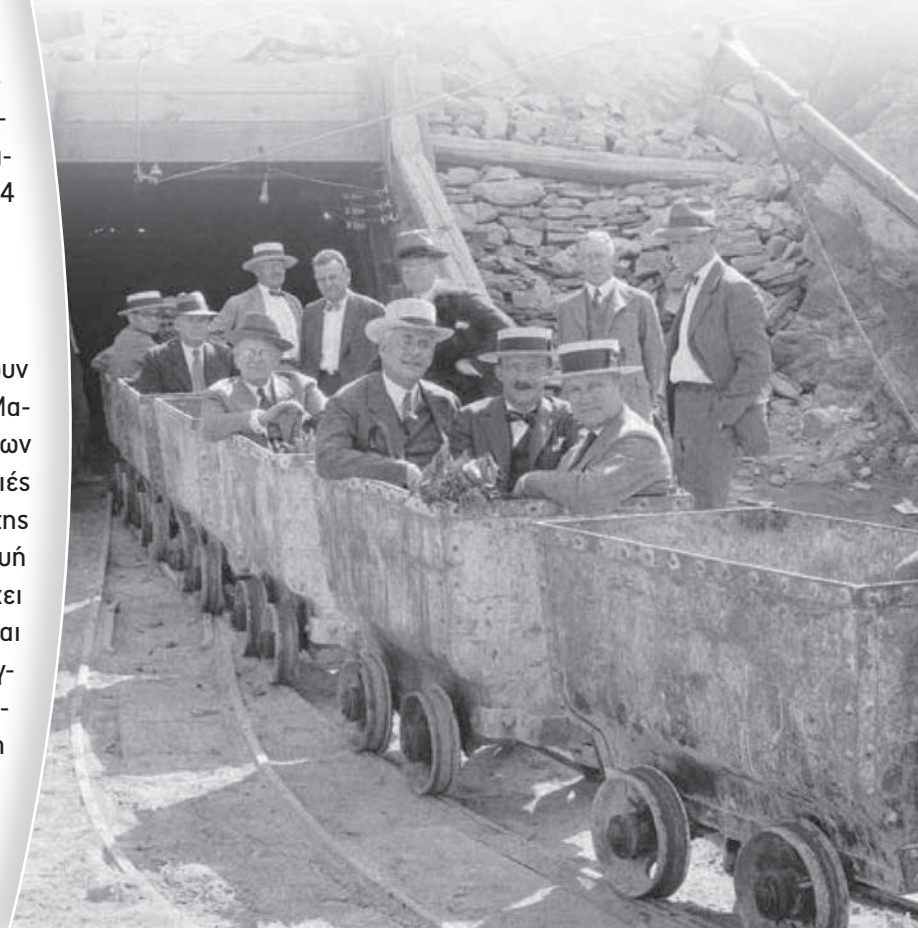

το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη σύμβαση με την ULEN και στις 23 Δεκεμβρίου 1924 υπογράφηκε η σύμβαση. Με τη σύμβαση η κυβέρνηση ανέθετε στην ULEN την κατασκευή, συντήρηση και εκμετάλλευση των έργων ύδρευσης Αθηνών – Πειραιώς και περιχώρων. Τα έργα προσδιορίζονταν συγκεκριμένα ως σύμπλεγμα για την προμήθεια πόσιμου νερού, το οποίο θα εξέρρεε από περιφραγμένη δεξαμενή κοντά στο χωριό Μαραθώνα. Περιλάμβαναν φράγμα, υδραγωγείο, δεξαμενές, δίκτυο διανομής και όλα τα απαραίτητα προσαρτήματα. Η Εθνοσυνέλευση ψήφισε υπέρ της κύρωσης της σύμβασης στις 4 Απριλίου 1925. Η σύμβαση κυρώθηκε με τον νόμο 3316 στις 24 Απριλίου 1925.

Φράγμα και Λίμνη του Μαραθώνα

Σε απόσταση 30 χιλιομέτρων βορειοανατολικά από την Αθήνα συμβάλλουν οι χείμαρροι Χάραδρος και Βαρνάβας, οι οποίοι εκβάλλουν στον κόλπο του Μαραθώνα. Εκεί δημιουργήθηκε η τεχνητή λίμνη για την περισυλλογή των όμβριων και των πηγαιών νερών που κυλούν μέσα από τα ποτάμια αυτά από τις πλαγιές της Πάρνηθας. Στην ίδια λίμνη παροχετεύτηκε και το νερό του χειμάρρου της Σταμάτας. Η δημιουργία της τεχνητής λίμνης επιτεύχθηκε χάρη στην κατασκευή λιθόδομτου φράγματος, με πρόσοψη από λίθους μαρμάρου. Το φράγμα έχει ύψος 285 μέτρα και υψώνεται 54 μέτρα πάνω από την κοίτη του ποταμού και έχει χωρητικότητα 41 εκατομμύρια κ.μ. νερού και για την κατασκευή του φράγματος εργάστηκαν 900 εργάτες. Μεγάλο πρόβλημα δημιουργήθηκε προκειμένου να ληφθεί η άδεια από την κυβέρνηση να μεταφερθεί το νερό από τη λίμνη μέχρι την Αθήνα, μέσω σήραγγας που θα περνούσε κάτω από τη σύ-

1929, τα εγκαίνια της Σήραγγας Μπογιατίου.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1929, Τοποθέτηση αγωγού, δίπλα στα ερείπια του Αδριάνειου Υδραγωγείου.

μπυξη του Πεντελικού όρους με την Πάρνηθα. Επρόκειτο για τη γνωστή σήραγγα Μπογιατίου. Οι πρώτες εργασίες εκσκαφής της σήραγγας, που έχει μήκος 13 χιλιομέτρων και 382 μέτρων άρχισαν στις 30 Αυγούστου 1926 και περατώθηκαν στις 9 Φεβρουαρίου 1931.

Τα εγκαίνια τη Φράγματος της λίμνης του Μαραθώνα πραγματοποιήθηκαν στις 25 Οκτωβρίου 1929. Στην τελετή παρέστησαν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Παύλος Κουντουριώτης, ο Πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος, το Υπουργικό Συμβούλιο, ο Δήμαρχος Αθηναίων Σπύρος Μερκούρης καθώς και πολλοί επίσημοι καλεσμένοι. Η ατμόσφαιρα ήταν θριαμβευτική, όχι μόνο διότι τελείωσε ένα μεγάλο έργο διεθνούς σημασίας, αλλά και διότι ο ρόλος των Ελλήνων μηχανικών στη σύλληψη του έργου και την εποπτεία του υπήρξε καθοριστικός. Η σύμβαση μεταξύ του ελληνικού κράτους και ULEN-Τράπεζας Αθηνών παραχώρησε τις προσόδους από το υφιστάμενο και το μελλοντικό δίκτυο ύδρευσης του πολεοδομικού συγκροτήματος, προκειμένου από τις εισπράξεις του να εξασφαλίζονται οι δαπάνες, οι αμοιβή της ULEN για τα τεχνικά έργα και η εξυπηρέτηση των τοκοχρεολυσίων μέχρι να εξοφληθεί το δάνειο. Όμως, σύμφωνα πάντοτε με τη σύμβαση, την εκμετάλλευση και διαχείριση του υφιστάμενου και του μελλοντικού δικτύου δεν θα την ασκούσε η ίδια η ULEN, αλλά θα έπρεπε να ιδρύσει μία ανώνυμη εταιρεία με τους ελληνικούς νόμους, η οποία θα ενεργούσε για λογαριασμό της ULEN. Έτσι, ιδρύθηκε στις 4 Νοεμβρίου 1925 η Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία των Υδάτων των πόλεων Αθηνών-Πειραιώς και Περιχώρων. Η παραλαβή από την Α.Ε.Ε.Υ. του υφισταμένου δικτύου της Αθήνας έγινε στις 26 Φεβρουαρίου 1926 και του Πειραιά στις 12 Μαΐου 1926. Η ανεπάρκεια δεξαμενών και η ελαττωματικότητα του σωλη-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

νωτού δικτύου διανομής του νερού δυσκόλευαν το έργο της Α.Ε.Ε.Υ. Το δίκτυο που παρέλαβε είχε κατασκευαστεί για μία πολύ μικρή πόλη και είχε επεκταθεί σταδιακά, χωρίς να σχεδιαστεί με βάση τους κανόνες της υδραυλικής. Λόγω των ατελειών του υφισταμένου δικτύου, ορισμένες ευνοημένες περιοχές είχαν συχνότερη υδροδότηση. Το 1927-1928 η εταιρεία άρχισε να τοποθετεί υδρομετρητές και να χρεώνει ανάλογα με την κατανάλωση. Η ULLEN είχε αναλάβει την υποχρέωση να οικοδομήσει έναν σταθμό άντλησης θαλασσινού νερού στο Φάληρο καθώς και το σύστημα διανομής του με σιδηροσωλήνες στους αθηναϊκούς δρόμους, μαζί με μία δεξαμενή στον λόφο Στρέφη. Το θαλασσινό νερό χρησίμευε στην κατακράτηση της σκόνης. Χρήση του έκαναν επίσης και τα δημόσια λουτρά. Η ιδέα του θαλασσινού νερού αποδείχτηκε λανθασμένη. Ήδη από το 1930 η χρήση του μόνο από τον Δήμο για να καταβρέχει τους δρόμους. Επειδή το κόστος της άντλησης ήταν υψηλό η Α.Ε.Ε.Υ επιχείρησε να τη διακόψει. Όμως το Υπουργείο Συγκοινωνιών έδωσε εντολή αντήλησεως του θαλασσινού ύδατος κατόπιν αξίωσης των επιχειρηματικών λουτρικών εγκαταστάσεων της Αθήνας.

Τα εγκαίνια της νέας Ύδρευσης

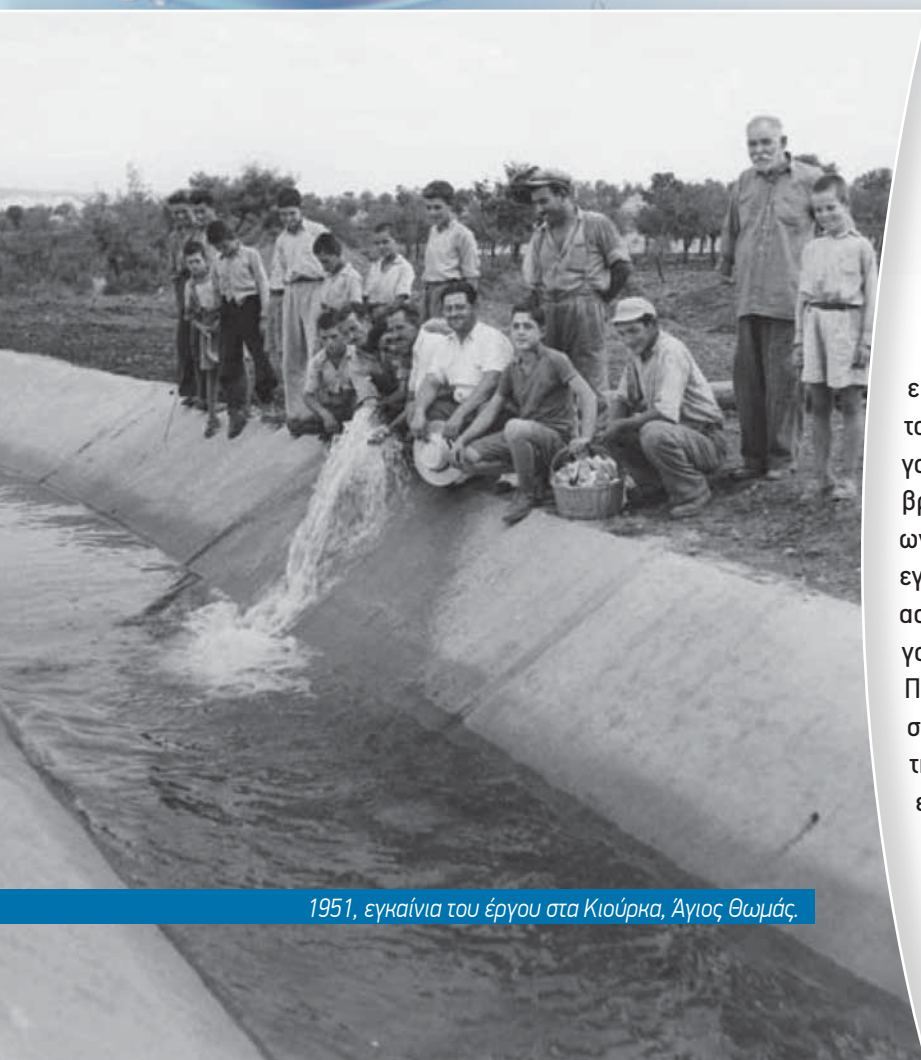
Τα εγκαίνια του νέου συστήματος ύδρευσης έγιναν στις 3 Ιουνίου 1931 στον υπαίθριο χώρο δίπλα στους στύλους του Ολυμπίου Διός, όπου σε μικρή απόσταση κατασκευάστηκε κυκλική δεξαμενή από μπετόν αρμέ και στη μέση της ένας μεγάλος πίδακας, κυκλωμένος από μικρότερους. Οι πίδακες του νερού εκσφενδονίζονταν με διάφορους συνδυασμούς και το βράδυ φωτιζόνταν με λαμπερά χρώματα. Η τελετή άρχισε στις 11 πμ. παρουσία του Πρωθυπουργού

1931, στιγμιότυπο από την τελετή εγκαίνιας του νέου δικτύου ύδρευσης των πόλεων Αθηνών, Πειραιώς και περιχώρων.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

1951, εγκαίνια του έργου στα Κιούρκα, Άγιος Θωμάς.

Ελευθέριου Βενιζέλου και πολλών υπουργών. Ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος τέλεσε τον αγιασμό. Ακολούθησε στο βήμα ο Υπουργός Συγκοινωνίας Δημήτριος Δίγκας και ο Δήμαρχος Αθηναίων Σπύρος Μερκούρης καθώς και ο Δήμαρχος Πειραιά Αναστάσιος Παναγιωτόπουλος. Έπειτα, ο Πρωθυπουργός γύρισε τη βαλβίδα και ο κεντρικός πίδακας εξαπέλυσε σε νερό σε ύψος 40 μέτρων.

Οι νέες συνθήκες ύδρευσης

Η τοποθέτηση των σωλήνων του νέου δικτύου στην Αθήνα και στον Πειραιά είχε δρομοποιηθεί από τον Αύγουστο του 1928 και αποπερατώθηκε τον Ιούνιο του 1931. Στα έργα αυτά δούλησαν 2.700 εργάτες, οι οποίοι πληρώνονταν εργολαβικά, γι' αυτό και προκλήθηκαν αρκετές τριβές με την εταιρεία. Λόγω της βραδυπορίας των υπηρεσιών του Υπουργείου στην επεξεργασία των προτάσεων για 60.000 παροχετεύσεις μέχρι το 1930, μόλις 16.000 παροχετεύσεις είχαν εγκατασταθεί μέχρι τον Απρίλιο του 1931. Όλες οι εγκαταστάσεις που κατασκεύασε η ULEN με εξαίρεση τα διυλιστήρια, παραδόθηκαν στην Α.Ε.Ε.Υ. την 1η Αυγούστου 1931. Έτσι, η Α.Ε.Ε.Υ. βρέθηκε μπροστά σε δύο μεγάλα προβλήματα. Πρώτον να αχρηστεύσει το παλαιό δίκτυο, παράλληλα με την έναρξη της χρησιμοποίησης του νέου. Δεύτερον, να χειριστεί τον τετραπλάσιασμό των πελατών της, με την εγκατάσταση 50.000 ιδιωτικών παροχετεύσεων χωρίς ιδιαίτερη ενόχληση των υδροληπτών. Το 1931, οπότε τα έργα ολοκληρώθηκαν και τέθηκαν σε χρήση, οι υδρολήπτες έφτασαν τους 70.000. Αλλά το Υπουργείο Συγκοινωνίας δεν ενέκρινε τα τιμολόγια που πρότεινε η εταιρεία. Το αποτέλεσμα της στάσης αυτής του Ελληνικού κράτους ήταν να απομένει καθαρή

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

είσπραξη για την εξυπηρέτηση του δανείου της ύδρευσης μόνον το 22% του οφειλόμενου ποσού. Η χωρητικότητα της λίμνης του Μαραθώνα, την πρώτη χρονιά που λειτούργησε, αντιστοιχούσε στην ποσότητα που κατανάλωνε το πολεοδομικό συγκρότημα σε χρονικό διάστημα διετίας. Για πρώτη φορά φαίνεται να είχε επάρκεια νερού.

Από ποιοτική άποψη το νερό ήταν ικανοποιητικό και πριν ακόμη από την επεξεργασία του, η οποία περιλάμβανε αερισμό, διαυγασμό, διύλιση και αποστείρωση. Στις 3 Αυγούστου 1932 με διαταγή του Υπουργείου Συγκοινωνίας διακόπηκε η χρήση νερού του Αδριάνειου ως πόσιμο. Τον Μάρτιο του 1933 το Υπουργείο πείστηκε ότι το νερό ήταν κατάλληλο προς πόση. Μάλιστα τον Οκτώβριο του ιδίου έτους πραγματοποιήθηκε συνένωση του Αδριάνειου με τη γειτονική σήραγγα Μπογιατίου, κοντά στην έξοδο της τελευταίας, στην Χελιδονού. Το 1935 τοποθετήθηκε δεύτερος κεντρικός σωληνωτός αγωγός μεταξύ σήραγγας Μπογιατίου και διυλιστηρίων. Κατασκευάστηκε νέο σωληνωτό δίκτυο μήκους 860 χιλιομέτρων για να συνδέσει τους 70.000 υδρολήπτες αλλά και τους μελλοντικούς. Σε αυτό προστέθηκαν τα δίκτυα προσφυγικών συνοικισμών Υμηττού, Νέας Φιλαδέλφειας, Περιστερίου.

Ύδρευση από τον Παρνασσό

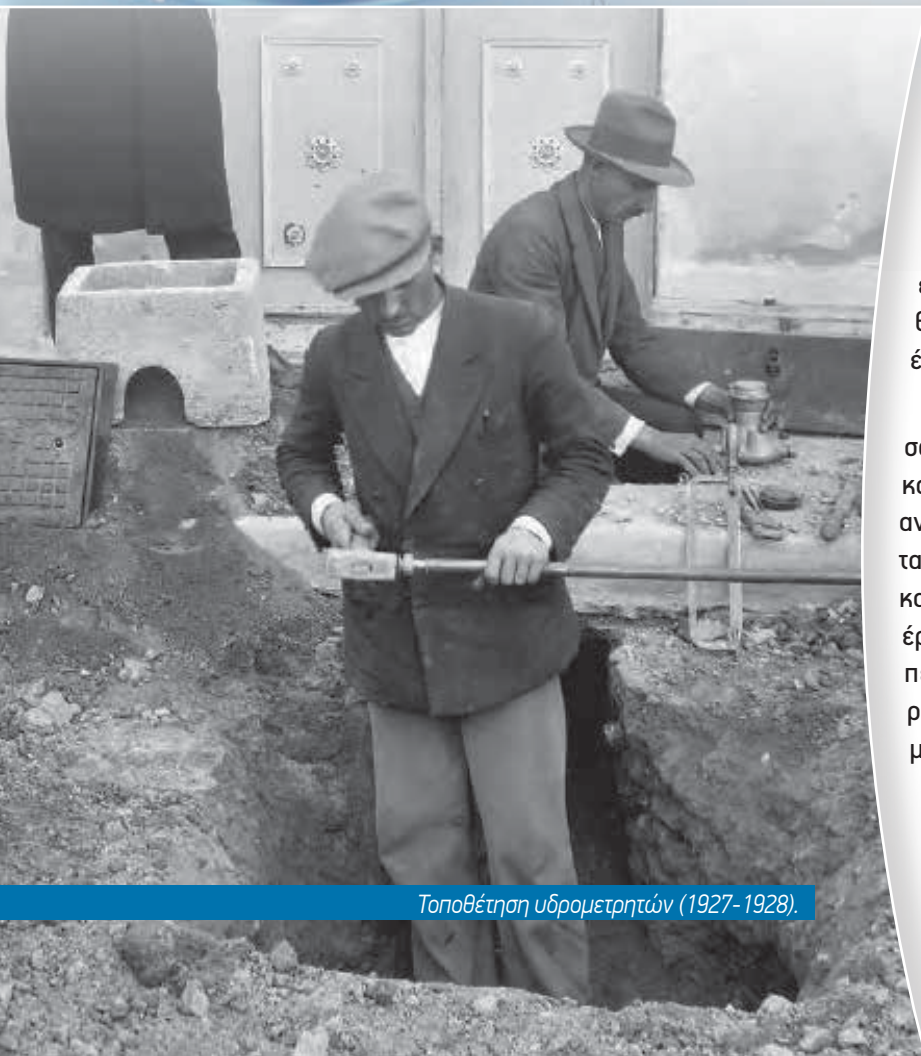
Οι μηχανικοί της Α.Ε.Ε.Υ. δεν συμμερίστηκαν ποτέ το πνεύμα επανάπαυσης ότι το πρόβλημα της ύδρευσης της Αθήνας είχε λυθεί οριστικά. Είχαν πλήρη επίγνωση ότι η λίμνη του Μαραθώνα δεν είχε κατασκευαστεί ως αυτόνομο έργο, αλλά για να αποθηκεύσει τα νερά που θα διοχετεύονταν από τον Παρ-

Αναβρυτήρια που τοποθέτησε η Εταιρεία Υδάτων, χάριν των διερχομένων, στο Ζάππειο

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Τοποθέτηση υδρομετρητών (1927-1928).

νασσό. Από το 1932 πραγματοποίησαν έρευνα για να εκτιμήσουν τη μελλοντική απόδοση του υφιστάμενου συστήματος. Το συμπέρασμά τους ήταν ότι τα υπάρχοντα το 1933 έργα ήταν επαρκή για τη χορήγηση άφθονου νερού, με βάση τις ανάγκες της εποχής, αλλά η ικανότητά τους να καλύπτουν τις απαιτήσεις της κατανάλωσης θα μειωνόταν συν τω χρόνω. Γι' αυτό συνέστησε να γίνεται πάντοτε συντηρητική χρήση του νερού, από όλες τις πηγές και να περιορίζονται οι απώλειές του, προκειμένου να προληφθεί η έλλειψη νερού στο μέλλον. Το 1936 η στάθμη του νερού στη λίμνη του Μαραθώνα σημείωσε σημαντική πτώση, διπλάσια από εκείνη του προηγούμενου έτους και ακόμη μεγαλύτερη το 1937.

Το 1937 καταρτίστηκε προμελέτη για τη μεταφορά των νερών του Παρνασσού. Έγιναν τοπογραφικές μετρήσεις και ερευνήθηκαν και άλλα πιθανά σχέδια, καθώς οι έρευνες έδειξαν ότι η ύδρευση από τον Μαραθώνα θα παρουσίαζε ανεπάρκεια από το 1940 περίπου. Ως πρώτος στόχος τέθηκε να έχουν φτάσει τα έργα μέχρι το 1940 στο χείμαρρο Κακοσόλειο (μεταξύ του Αυλώνα Αττικής και του Αγίου Θωμά Βοιωτίας) και μέχρι το 1944 στις πηγές του Παρνασσού. Τα έργα περιλάμβαναν ένα υδραγωγείο μήκους 170 χιλιομέτρων, με στόχο τον πενταπλασιασμό της παρεχόμενης ποσότητας νερού και η διοχέτευση του νερού από τις πηγές του Παρνασσού στη λίμνη του Μαραθώνα μπορούσε να γίνει μόνο με τη βαρύτητα, χωρίς άντληση.

Η κατάληψη της Ελλάδας από τα εχθρικά στρατεύματα (Απρίλιος 1941) και η αναγκαστική αποχώρηση των Αμερικανών, μετέβαλαν το τοπίο λειτουργίας της Α.Ε.Ε.Υ. καθώς συνεχώς γινόταν μεταβολές στους επικεφαλής μέχρι που σταμάτησε τελείως τον Νοέμβριο του 1941. Στη διάρκεια της κατοχής η πα-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

ροχή νερού ήταν ομαλή μέχρι το 1942. Λόγω της ανομβρίας και της αλόγι-
στης χρήσης από τις δυνάμεις κατοχής, τα αποθέματα της λίμνης του Μα-
ραθώνα μειώθηκαν στο μισό. Τον Δεκέμβριο του 1948 επιβλήθηκε ειδική
εισφορά για τη χρηματοδότηση των Νέων Έργων. Η κατανάλωση παρέμεινε
στα ίδια επίπεδα. Η ανομβρία που σημειώθηκε τον χειμώνα του 1949-1950
επανέφερε το φάσμα της λειψυδρίας. Με απόφαση της Α.Ε.Ε.Υ. συνεχίστηκαν
εντατικά καθ' όλην το έτος 1949 τα έργα μέχρι το Κακοσάλλεσι. Το κύριον τε-
χνικόν έργον, η σήραγξ Κιούρκων επερατώθη τον Ιούλιο του 1949. Αυτό επι-
τεύχθηκε χάρη στην αυξημένη χρηματοδότηση από πλευράς της Αμερικανικής
Αποστολής αλλά και από πλευράς κρατικού προϋπολογισμού. Η ειδική εισφο-
ρά επί των τιμολογίων ύδρευσης που καθιερώθηκε τον Απρίλιο του 1948 δια-
τηρήθηκε καθ' όλο το 1949.

Στο σημείο αυτό ας υπενθυμίσουμε ότι η κατασκευή του έργου στο Κακοσά-
λλεσι εξελίχθηκε, με βάση τη σύμβαση του 1937, ως το πρώτο τμήμα του υδρα-
γωγείου από τις πηγές Σουβάλλας (Πολύδροσου) του Παρνασσού μέχρι την τε-
χνητή λίμνη του Μαραθώνα. Η λογική του έργου αυτού ήταν η κατασκευή ενός
υδραγωγείου βαρύτητας κατά μήκος των βουνών της Στερεάς Ελλάδας από τη
βορεινή πλευρά της. Ειδικότερα, το έργο προέβλεπε την κατασκευή πολλών
μικρών φραγμάτων, ώστε να γίνεται υδρομάστευση κατά μήκος της διαδρομής
(Σταμάτα—Άγιος Μερκούριος—Σφενδάλη—Ασωπός—Κακοσάλλεσι) καθώς και
ενός μικρού φράγματος στις πηγές Σουβάλλας.

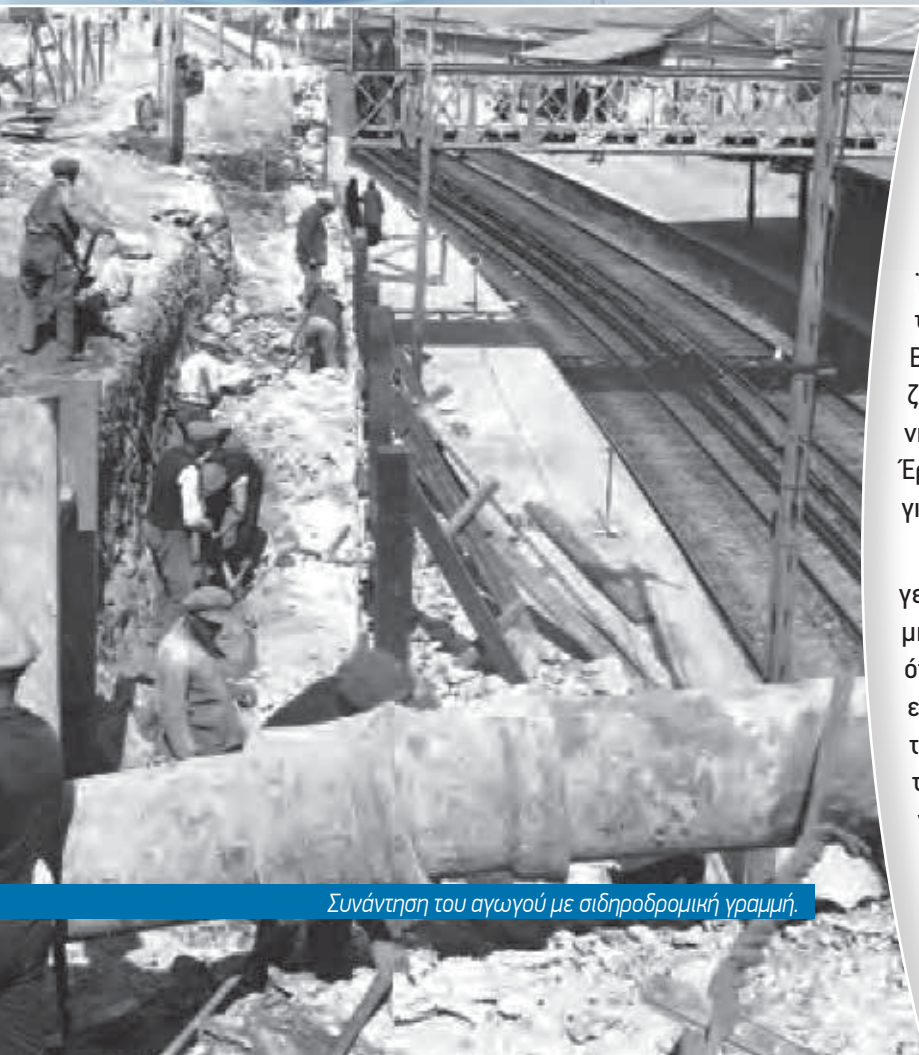
Τον Νοέμβριο του 1945 ο Υπουργός Δημοσίων Έργων Θεόδωρος Χαβίνης
ανέθεσε στον Μηχανικό θ. Ι. Ραυτόπουλο υπηγητή του Πολυτεχνείου την εκ-
πόνηση προμελέτης για τη δυνατότητα επίλυσης του προβλήματος της ύδρευ-

1940, Υδροπωλητές εφοδιάζονται κοντά στο Γκάζι.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Συνάντηση του αγωγού με σιδηροδρομική γραμμή.

σης των Αθηνών από τα ύδατα της Υλίκης. Εντός του 1947 ο θ.Ι. Ραυτόπουλος δημοσίευσε βασικά πορίσματα από τη προμελέτη του στα Τεχνικά Χρονικά από κοινού με τον άλλοτε Πρύτανη (1935-1937) του Μετσόβιου Πολυτεχνείου Αλέξανδρο Σίνο. Φαίνεται ότι τα δημοσιεύματα του Τύπου που παρουσίασαν τις τεχνικές αυτές μελέτες είχαν κάποια απήχηση στο κοινό, διότι η Α.Ε.Ε.Υ. εξέδωσε ανακοίνωση, η οποία δημοσιεύτηκε στον Τύπο στις 25 Οκτωβρίου 1947. Το 1949 ο Υπουργός Δημοσίων Έργων Σταύρος Νικολαΐδης υπέγραψε απόφαση για να πραγματοποιηθεί η ύδρευση της Αθήνας από τη λίμνη Υλίκη. Επακολούθησαν δύο βραχύβιες κυβερνήσεις (Θεοτόκη και Βενιζέλου), οι οποίες δεν είχαν τον χρόνο να ασχοληθούν με ένα τόσο σοβαρό ζήτημα. Έπειτα επέστρεψε στο Υπουργείο Δημοσίων Έργων ο θεόδωρος Χαβίνης. Προώθησε αμέσως κυβερνητική απόφαση για την κατάργηση των Νέων Έργων και την υιοθέτηση της λύσης για την Υλίκη, αναφέροντας ότι η δαπάνη για την κατασκευή του θα ανερχόταν στα 200 δισεκατομμύρια δραχμές.

Στις 11 Ιουλίου 1950 το Υπουργείο Δημοσίων Έργων ανακοίνωσε στο Υπουργείο Συντονισμού ότι η Κυβέρνηση αποφάσισε τη λύση Υλίκης, με χάραξη κατά μήκος του Ευβοϊκού κόλπου. Στις 12 Ιουλίου η Α.Ε.Ε.Υ. εξέδωσε ανακοίνωση ότι ελήφθη απόφαση για την «οριστική ύδρευση της περιοχής πρωτεύουσας εκ της λίμνης Υλίκης». Στις 11 Αυγούστου 1950 πραγματοποιήθηκε σύσκεψη του Πρωθυπουργού Νικολάου Πλαστήρα του Υπουργού Θεοδώρου Χαβίνη και του εκπροσώπου της Αμερικανικής Αποστολής, όπου αποφασίστηκε, το Υπουργείο Δημοσίων Έργων να συνεχίσει την εντατική προσπάθεια για την εκπόνηση της οριστικής μελέτης για την Υλίκη. Το 1951 υπήρξε έτος συνεχούς ξηρασίας και η παροχή νερού στην περιοχή της πρωτεύουσας εξακολούθουσε να

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΡ

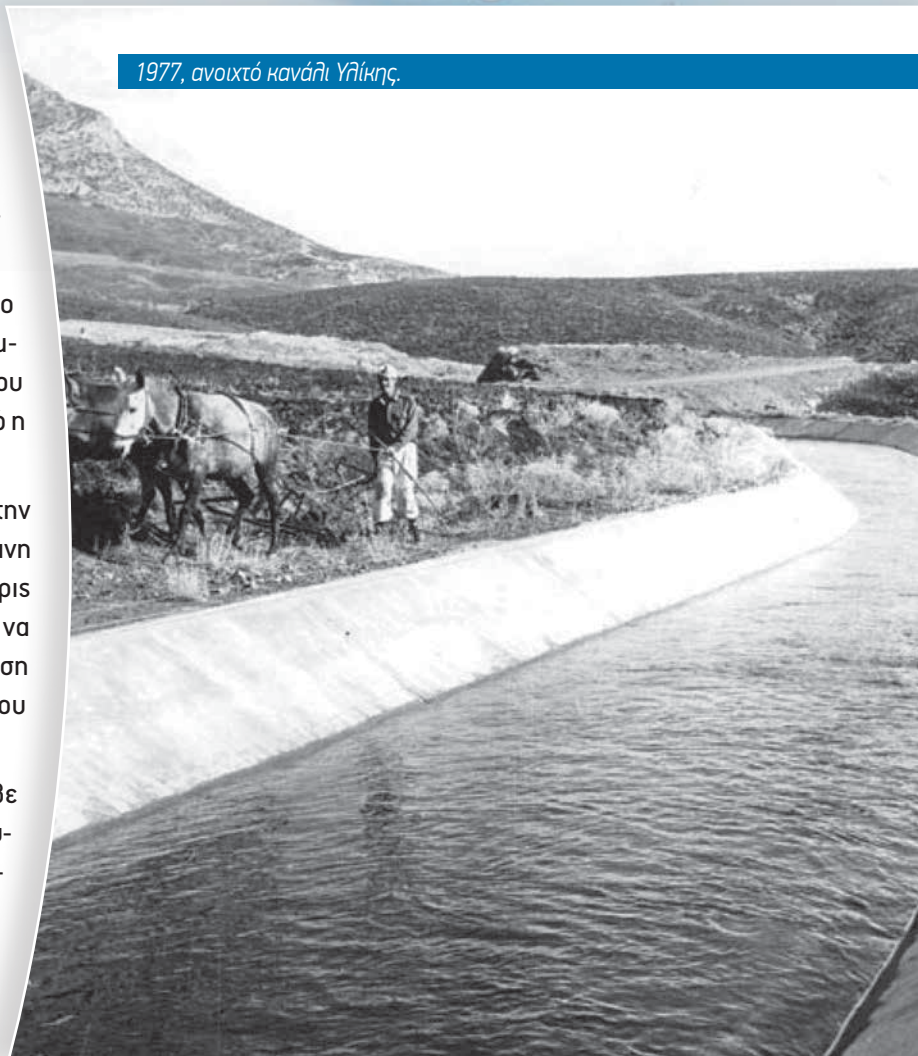
είναι πολύ περιορισμένη. Για την άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος η Εταιρεία Υδάτων υπέβαλε πρόταση για την ταχεία κατασκευή φράγματος και τεχνητής λίμνης στη θέση Ροπτόζα, στον Ασωπό ποταμό καθώς και υδραγωγείο που θα ενωνόταν με τον αγωγό του Κακοσάλλεσι. Η εκτέλεση των έργων του Αγίου Θωμά ανατέθηκε στην Α.Ε.Ε.Υ. και εκτελέστηκε άμεσα. Έτσι από τις 26 Αυγούστου 1951 επιτεύχθηκε η έναρξη της άντλησης από τα αρτεσιανά φρεάτια του Αγίου Θωμά και ενισχύθηκε η λίμνη του Μαραθώνα.

Φυσικά αυτό επιτεύχθηκε επειδή από τον Δεκέμβριο του 1950 ήταν έτοιμο το υδραγωγείο Κακοσάλλεσι. Από το 1957 η Αττική εισήλθε σε νέο κύκλο ανομβρίας, ο οποίος διήρκησε μέχρι τα τέλη του 1962. Έτσι τα υφιστάμενα έργα που τροφοδοτούσαν τη λίμνη του Μαραθώνα απέδιδαν ολοένα και λιγότερο, ενώ η στάθμη της λίμνης άρχισε πάλι να κατεβαίνει.

Το 1962 η Εταιρεία Υδάτων πραγματοποίησε νέα έργα στο Μουρίκι και την Βίλιζα και το 1963 εγκατέστησε νέο αγωγό για τη διοχέτευση νερού από τη λίμνη του Μαραθώνα προς την Αθήνα. Το 1965 λειτούργούσαν στο Μουρίκι τέσσερις αντλητικές μονάδες. Νέα αντλία τοποθετήθηκε το 1966 και στην Βίλιζα, ώστε να αυξηθεί η αντλητική ικανότητα στα 310.000 κ.μ. ανά 24ωρο. Η μεγάλη αύξηση της κατανάλωσης σήμαινε ότι έπρεπε να αυξηθούν οι υποδομές του δικτύου διανομής μέσα στο πολεοδομικό συγκρότημα.

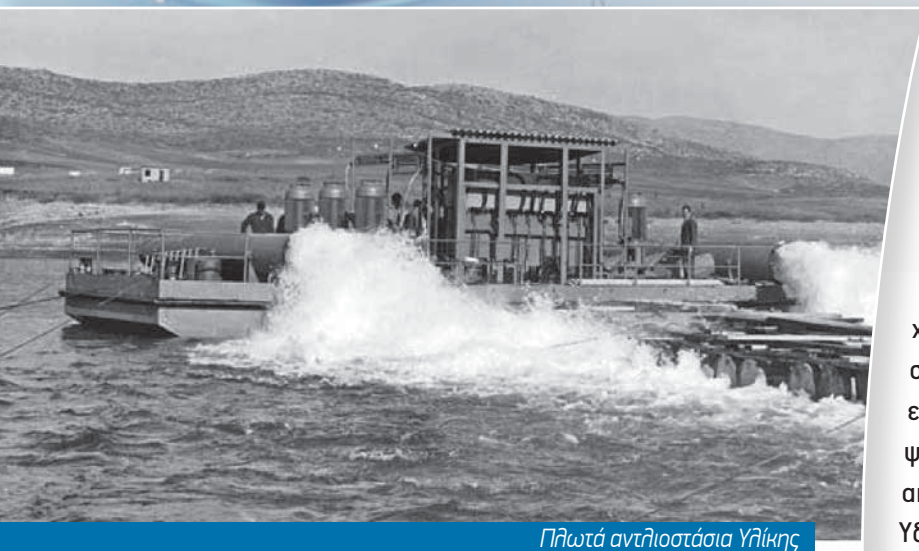
Στη διετία 1964-1965 ο Υπουργός Δημοσίων Έργων Στυλιανός Χούτας έλαβε πρωτοβουλίες για την επίλυση του διαφαινομένου νέου προβλήματος ύδρευσης της πρωτεύουσας. Ως λύση πρώτης επιλογής θεωρήθηκε η στεγανοποίηση της Υλίκης και να γίνουν δοκιμαστικές γεωργήσεις στον ποταμό Μόρνο.

1977, ανοιχτό κανάλι Υλίκης.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Πρώτη αντλιοστάσια Υλίκης

Από τον Ιούλιο του 1965 ως τον Απρίλιο του 1967 σχηματίστηκαν πέντε διαδοχικές κυβερνήσεις και το πρόσωπο του Υπουργού Δημοσίων Έργων άλλαξε 6 φορές. Το σενάριο του Μόρνου, της Παραλίμνης, ακόμα και του Αχελίου συζητούνταν, ανάλογα με τις προτιμήσεις του εκάστοτε υπουργού.

Τα όρια της ύδρευσης από τη Υλίκη 1967-1974

Στο μεταίχμιο της έβδομης και όγδοης δεκαετίας του 20ου αιώνα η περιοχή της πρωτεύουσας παρουσίαζε θεαματικούς ρυθμούς πληθυσμιακής αύξησης και γεωγραφικής διόγκωσης και η δυνατότητα ύδρευσης από την Υλίκη είχε ξεπεράσει τα όριά της. Τα έργα στον Μόρνο είχαν αρχίσει, αλλά η πρόβλεψη για την αποπεράτωσή τους δεν ήταν ιδιαίτερα αισιόδοξη. Οι επενδύσεις που απαιτήθηκαν για να εξασφαλιστεί περισσότερο νερό εκ μέρους της Εταιρείας Υδάτων ήταν μεγάλες. Πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις για να αντληθεί περισσότερο νερό από την Υλίκη – την Παραλίμνη, τον Άγιο Θωμά, τον Ασωπό, το Σούλι Αττικής. Δημιουργήθηκαν νέες εγκαταστάσεις ώστε να αυξηθεί η παροχή προς την περιοχή της πρωτεύουσας. Το 1974 η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, μέτοχος κατά 50% της Εταιρείας Υδάτων, ως κληρονόμος της Τράπεζας Αθηνών, απέκτησε και το υπόλοιπο 50% των μετοχών, θέτοντας τέρμα στην 50ετή ιστορία της αμερικανικής παρουσίας στην ύδρευση της Αθήνας.

Την περίοδο 1975-1977 η στάθμη της Υλίκης κατέβηκε στο ναδίρ. Αιτία της νέας πτώσης ήταν η ανομβρία και το κλείσιμο των φραγμάτων του Βοιωτικού Κηφισού και του Μέλανος ποταμού από τον Οργανισμό Κωπαΐδας.

Η σύσταση της ΕΥΔΑΠ

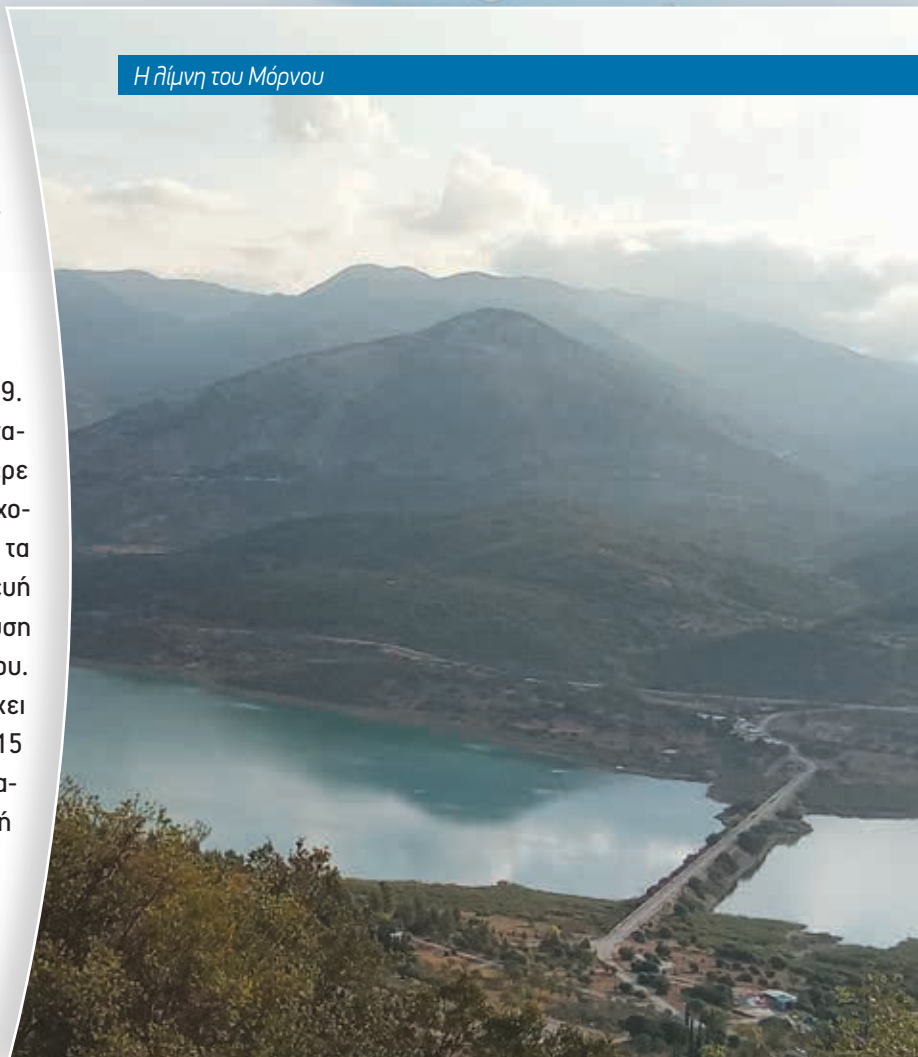
Ένα μεγάλο βήμα από πλευράς πολιτείας έγινε το 1980, οπότε και συστάθηκε ανώνυμη εταιρεία, η οποία ανήκε εξ ολοκλήρου στο κράτος. Η σύσταση της εταιρείας έγινε με τη συγχώνευση της Α.Ε.Ε.Υ. και του Οργανισμού Αποχετεύσεως Πρωτευούσης και η επωνυμία της ήταν (ΕΥΔΑΠ) Εταιρεία Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτευούσης.

Νερό από τον Μόρνο

Η τεχνητή λίμνη του Μόρνου άρχισε να κατασκευάζεται τον Μάιο του 1969. Το έργο εγκαινιάστηκε στις 8 Νοεμβρίου 1979 από τον Πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή. Ο Υπουργός Δημοσίων Έργων Νικόλαος Ζαρντινίδης ανέφερε στην ομιλία του ότι το πρόβλημα της ύδρευσης της πρωτεύουσας είχε απασχολήσει τρεις πρωθυπουργούς. Τον Χαρίλαο Τρικούπη, που ήθελε να φέρει τα νερά της Στυμφαλίας. Τον Ελευθέριο Βενιζέλο που οδηγήθηκε στην κατασκευή της λίμνης του Μαραθώνα και τον Κωνσταντίνο Καραμανλή που έδωσε τη λύση της Υλίκης και λίγο αργότερα ενέκρινε την προώθηση των έργων του Μόρνου. Το έργο είχε κατασκευαστεί με αντισεισμικές προδιαγραφές, ώστε να αντέχει σε σεισμό μέχρι 7 βαθμούς της κλίμακας Ρίχτερ. Το φράγμα έχει μήκος 815 μέτρα, ύψος 126 μέτρα και η επιφάνεια της τεχνητής λίμνης είναι 18,5 τετραγωνικά χιλιόμετρα, δηλαδή περίπου 8 φορές μεγαλύτερη από την τεχνητή λίμνη του Μαραθώνα.

Ο υδαταγωγός του Μόρνου έχει μήκος 192 χιλιόμετρα. Δεν τροφοδότησε

Η λίμνη του Μόρνου

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Ο ταμιευτήρας Ευήνου αποτελεί μία από τις κύριες υδροδοτικές πηγές και ένα σημαντικό υγροτοπικό οικοσύστημα

μόνον το κεντρικό δίκτυο της ΕΥΔΑΠ στην Αθήνα, αλλά με ενδιάμεσες υδροληψίες υδρεύτηκαν και 18 δήμοι. Όταν το φράγμα του Μόρνου άρχισε να λειτουργεί στις 5 Μαΐου 1981, επικρατούσε η αντίληψη ότι η Αθήνα δεν θα υπέφερε ξανά από λειψυδρία. Το πρώτο καλοκαίρι της λειτουργίας του, ωστόσο, το δίκτυο του Μόρνου παρουσίασε βλάβη και έμεινε κλειστό επί δίμηνο, μέχρι να επισκευαστεί. Διαπιστώθηκαν πολλές διαρροές, ειδικά στις διώρυγες Δελφών, Κυρίακίου και Θηβών. Έκθεση του ΚΕΠΕ η οποία συντάχθηκε το 1989, κατέληγε στο συμπέρασμα ότι «η ποσότητα νερού από το υφιστάμενο υδροδοτικό σύστημα επαρκεί για πληθυσμό 5 εκατομμυρίων».

Το ίδιο έτος σημειώθηκε δραματική μείωση των αποθεμάτων νερού στους ταμιευτήρες Μόρνου και Υλίκης. Τον Οκτώβριο του 1990 τα υδατικά αποθέματα επαρκούσαν μόνον για 56 ημέρες κανονικής κατανάλωσης. Η ΕΥΔΑΠ κατασκεύασε πλωτά αντλιοστάσια στον Μόρνο, όπως και στην Υλίκη, ώστε να εξασφαλιστεί επάρκεια. Κυρίως, ως μακροχρόνια λύση του προβλήματος δόθηκε με το έργο του Ευήνου. Ο σχεδιασμός του έργου στην ενίσχυση του ταμιευτήρα του Μόρνου από τη γειτονική λεκάνη του ποταμού Ευήνου.

Ο ποταμός Ευήνος (Φιδάρης) βρίσκεται στην Αιτωλοακαρνανία. Πηγάζει από τα Βαρδούσια, ρέει σε μήκος 80 χιλιομέτρων και εκβάλλει στον Πατραϊκό. Τα έργα περιέλαβαν την κατασκευή χωμάτινου φράγματος 126 μέτρων κοντά στο χωριό Άγιος Δημήτριος καθώς και «ενωτικής σήραγγας προσαγωγής» διαμέτρου 3,5 μέτρων και μήκους 30 περίπου χιλιομέτρων, για την παροχέτευση νερού προς τον ταμιευτήρα του Μόρνου. Η κατασκευή του φράγματος του Ευήνου άρχισε το 1992 και ολοκληρώθηκε το 2000. Το Φράγμα εγκαινιάσθηκε στις 20 Ιουλίου 2001 από τον Πρωθυπουργό Κώστα Σημίτη.

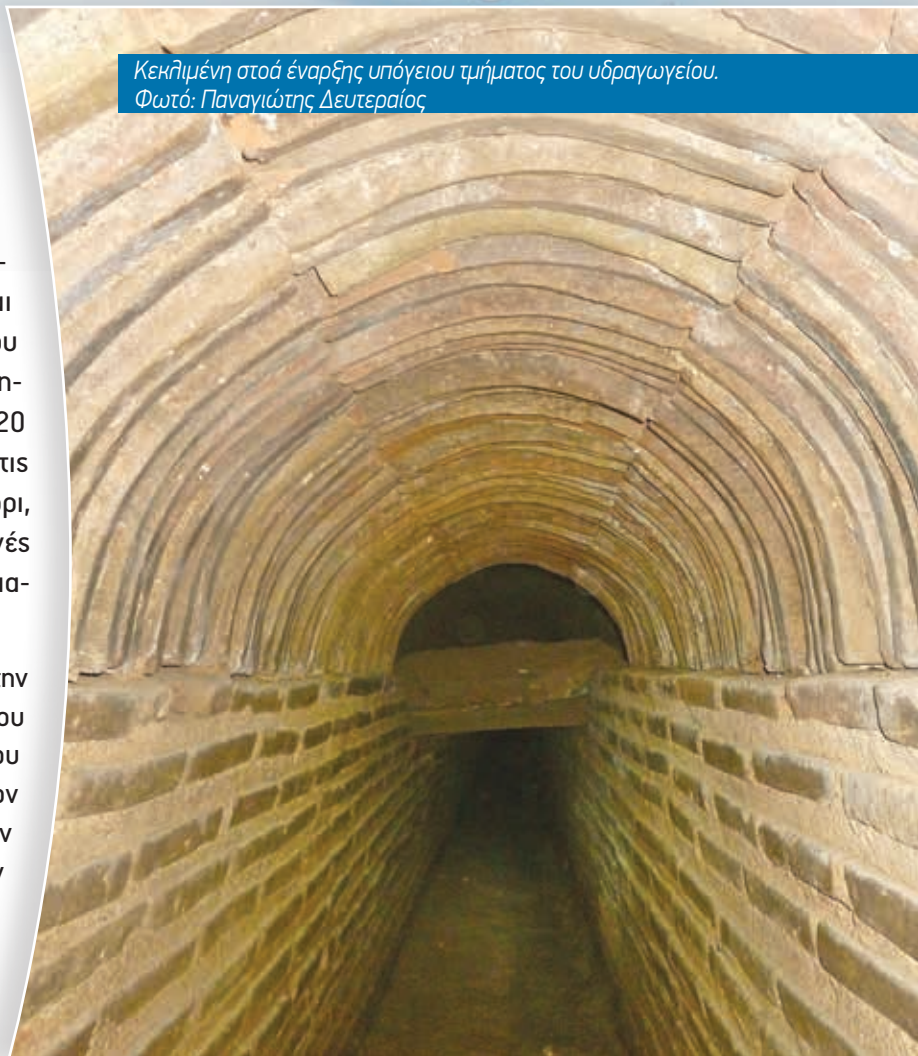

ΑΔΡΙΑΝΕΙΟ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ

Η κατασκευή του Αδριάνειου Υδραγωγείου ξεκίνησε από τον αυτοκράτορα Αδριανό (117 -138 μ.Χ) και ολοκληρώθηκε από τον διάδοχό του Α-ντωνίνο Ευσεβή (138–161 μ.Χ.). Η κεντρική του αρτηρία αποτελείται από υπόγεια σήραγγα, λαξευμένη στο φυσικό έδαφος ύψους 1,20–1,60μ. και πλάτους 0,50. Το έργο κατασκευάστηκε με τη διάνοιξη 465 φρεατίων κατά μήκος της χάραξης του υδραγωγείου, με μέγιστη διάμετρο 1,40μ. και βάθος από 10-42μ. που απείχαν μεταξύ τους 13–37μ. Ο κύριος άξονας του υδραγωγείου ξεκινούσε από την «κεκλιμένη στοά» στην περιοχή του σημερινού Ολυμπιακού Χωριού στον Δήμο Αχαρνών και κατέληγε μετά από 20 χιλ. στη δεξαμενή της ομώνυμης πλατείας στο Κολωνάκι, διασχίζοντας τις περιοχές Αχαρνές, Κηφισιά, Μεταμόρφωση, Ηράκλειο, Μαρούσι, Χαλάνδρι, Ν. Ψυχικό και Αμπελόκηπους. Λειτουργούσε μεταφέροντας νερό από πηγές στους πρόποδες της Πάρνηθας αλλά και από τα υδροφόρα υπόγεια στρώματα.

Ήταν ένα έργο τόσο ζωτικής σημασίας για την Αθήνα ώστε υδροδοτούσε την πόλη μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα και την κατασκευή του φράγματος του Μαραθώνα. Εντός των ορίων του Δήμου Αχαρνών υπάρχουν 59 φρεάτια του κυρίου άξονα του Αδριάνειου Υδραγωγείου, 19 από τα οποία βρίσκονται στον χώρο πρασίνου του Ολυμπιακού Χωριού. Κατά τη διάρκεια των ανασκαφών που διενεργήθηκαν από την αρμόδια Β΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στο πλαίσιο της κατασκευής του Ολυμπιακού Χωριού (1998-

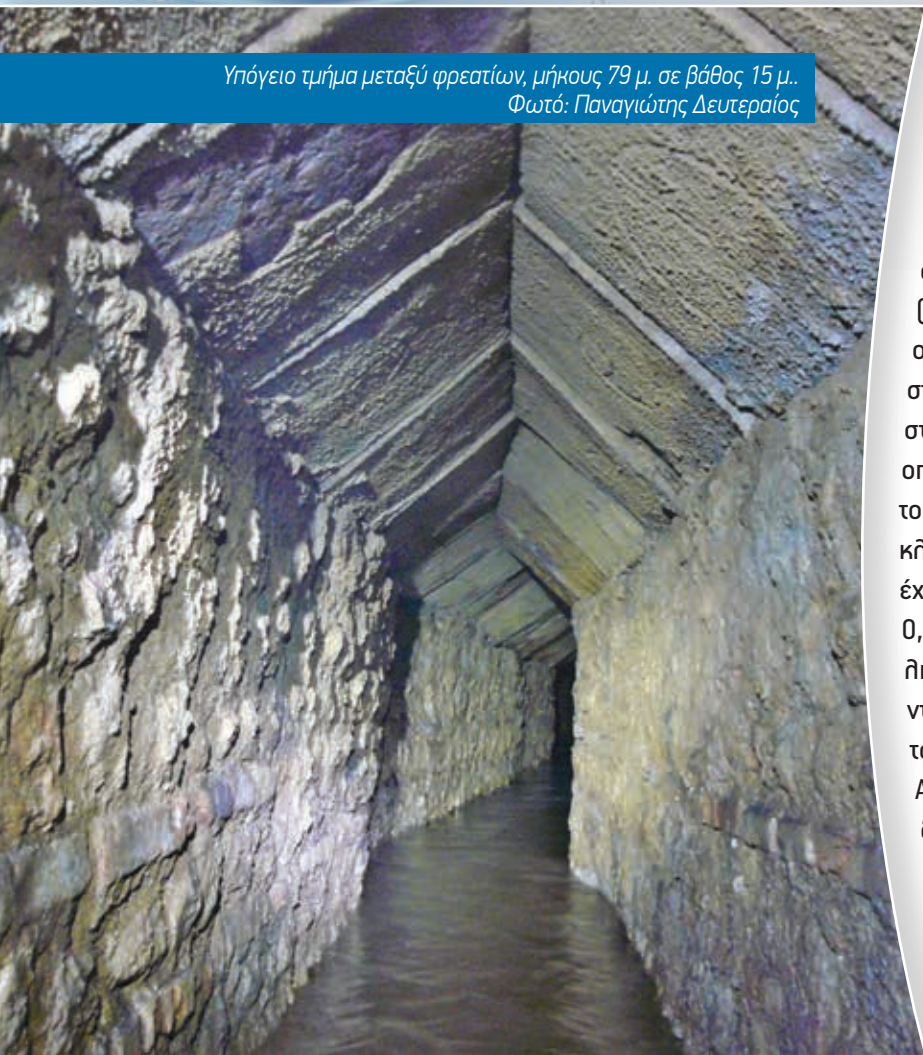
Κεκλιμένη στοά έναρξης υπόγειου τμήματος του υδραγωγείου.
Φωτό: Παναγιώτης Δευτεραίος

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Υπόγειο τμήμα μεταξύ φρεατίων, μήκους 79 μ. σε βάθος 15 μ..
Φωτό: Παναγιώτης Δευτεραίος

2002) αποκαλύφθηκε στην απόληξη του τελευταίου προς Β΄ φρεατίου, η αφετηρία της υπόγειας σήραγγας καθώς και τρεις μικροί υπόγειοι ενισχυτικοί κλάδοι που συμβάλλουν στο ίδιο φρεάτιο. Ανασκάφηκαν επίσης δύο επιφανειακοί λιθόκτιστοι αγωγοί που συγκλίνουν και κατευθύνονται από Β΄ στην «κεκλιμένη στοά».

Εκτός των ορίων του Ολυμπιακού Χωριού συναντάται και ο νεότερος ενισχυτικός κλάδος Βαρυμπόμπης – Κιθάρας. Η είσοδος της υπόγειας σήραγγας (κεκλιμένη στοά) είναι ένα εντυπωσιακό σημείο του Αδριάνειου Υδραγωγείου, καθώς αποτελεί τη μετάβαση από το επιφανειακό τμήμα της «κεκλιμένης στοάς» το οποίο είναι ορατό και επισκέψιμο, έχει μήκος 1 μ. Είναι λαξευμένο στο φυσικό έδαφος και τα τοιχώματά του είναι επενδεδυμένα με κονίαμα ή οπτόπλινθους. Οπτόπλινθοι καλύπτουν και τα τοιχώματα του υπογείου τμήματος της «κεκλιμένης στοάς» μήκους 85μ. που στηρίζουν την καμαρωτή, αμφικλινή και επίπεδη κάλυψη της οροφής της σήραγγας. Οι επιφανειακοί αγωγοί έχουν διατομή σε σχήμα ανεστραμμένων Π βάθος 0,61–0,80μ. και πλάτος 0,40μ. με τοιχώματα από αργούς λίθους που φέρουν επίστρωση από υδραυλικό κονίαμα, όπως και ο πυθμένας τους. Η κάλυψή τους αποτελείται είτε από ντόπιους αργούς λίθους είτε από σχιστόπληκες. Επτά τμήματά τους είναι ορατά από την «κεκλιμένη στοά» έως τα βόρεια όρια του Ολυμπιακού Χωριού. Το Αδριάνειο Υδραγωγείο αποτελεί σημαντικό μνημείο πολιτισμού αλλά και υδάτινο πόρο και όλοι οι αρμόδιοι φορείς (ΥΠΠΟΑ – ΕΥΔΑΠ – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο – Δήμοι κ.λπ) συνεργάζονται για τη διαχείριση, αξιοποίηση και ανάδειξή του.

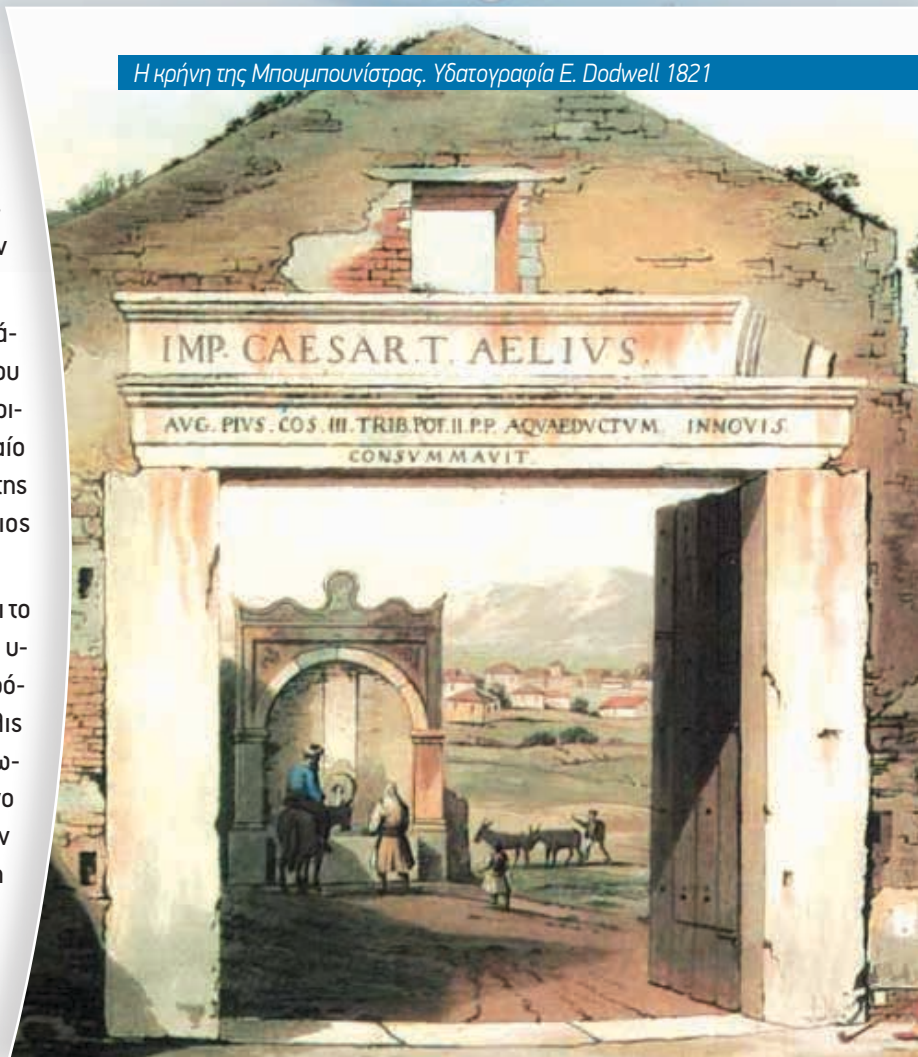
Η ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΕΩΣ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

Η Αθήνα, από την αρχαιότητα, αντιμετώπιζε έντονα προβλήματα λειψυδρίας. Τα επιφανειακά νερά ήταν πάντα λιγοστά και η υδροδότηση της πόλης γινόταν συνήθως από πηγές και πηγάδια. Παράλληλα, υπήρχαν πολλές κρήνες διάσπαρτες μέσα στην πόλη, όπως και πλήθος δεξαμενών στις οποίες συγκεντρωνόταν βρόχινο νερό.

Από τα γνωστότερα αρχαία υδραγωγεία ήταν το Πεισιστράτειο, που κατασκευάστηκε από τον τύραννο Πεισίστратο το 530 π.Χ. και αντλούσε νερό από τις πηγές του Υμηττού. Όμως, το σημαντικότερο έργο για την υδροδότηση της Αθήνας ήταν το Αδριάνειο Υδραγωγείο που κατασκευάστηκε από το 134 έως το 140 μ.Χ. από τον Ρωμαίο Αυτοκράτορα Αδριανό. Το Αδριάνειο Υδραγωγείο ξεκινούσε από τους πρόποδες της Πάρνηθας και κατέληγε στον Λυκαβηττό, όπου και κατασκευάστηκε η Αδράνειας Δεξαμενή.

Η περίοδος της Τουρκοκρατίας, που για την Αθήνα διήρκεσε από το 1456 μέχρι το 1833, δεν σημαδεύτηκε από κανένα έργο πολιτισμού και αυτονομία από κανένα υδρευτικό έργο. Όχι μόνο το Αδριάνειο Υδραγωγείο λησθή και τα περισσότερα μικρότερα υδραγωγεία που λειτουργούσαν από την αρχαιότητα αχρηστεύτηκαν. Μόλις στις τελευταίες δεκαετίες της τουρκικής κατάκτησης κατασκευάστηκαν τα υδραγωγεία του Χασεκή, του Τσακουμάκου, του Αγά, του Γουδή. Καθόλο το προηγούμενο διάστημα, η παντελής έλλειψη ενδιαφέροντος για την εκτέλεση αξιόλογων έργων ύδρευσης είχε ως συνέπεια να στραφούν οι κάτοικοι των Αθηνών στην κατασκευή πηγαδιών στα σπίτια ή στους κήπους τους. Ευρεία, τέλος, ήταν και η χρήση των

Η κρήνη της Μπουμπουνίστρας. Υδατογραφία Ε. Dodwell 1821

Κρήνη στην Αθήνα. Ξυλογραφία Μ. Α. Βίδα 1858

κρηνών αυτή την περίοδο, από τις οποίες ξεχωρίζουν η βρύση του Αγά, η Μπουμπουνίστρα, η βρύση του Χασεκλή, η βρύση του Τσακουμάκου.

Η ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Κατά τη διάρκεια του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα σημειώθηκαν πολλές καταστροφές στην υδροδοτική υποδομή της πόλης. Συνεπώς, μετά την απελευθέρωση, το υδροδοτικό πρόβλημα της Αθήνας ήταν οξύτατο. Με πρωτοβουλία της εκάστοτε δημοτικής αρχής έγιναν σημαντικά έργα, όπως επισκευές και καθαρισμοί του Αδριάνειου Υδραγωγείου, το οποίο ανακαλύφθηκε τη δεκαετία του 1840 όπου και ξεκίνησαν οι εργασίες για την επισκευή του. Το 1870 ανακαλύφθηκε και η Αδριάνειος Δεξαμενή, η οποία ανακατασκευάστηκε και λειτούργησε μέχρι το 1940. Σημαντική ήταν και η κατασκευή άλλων μικρών υδραγωγείων, χωρίς ωστόσο τα έργα αυτά να έχουν κάποιο ουσιαστικό αποτέλεσμα στην αντιμετώπιση της λειψυδρίας. Ανεπαρκείς ήταν και οι δημοτικές βρύσες που υπήρχαν στην Αθήνα, οι οποίες συνεισέφεραν ελάχιστα έως καθόλου στις καθημερινές ανάγκες της κατανάλωσης νερού. Για τον λόγο αυτό έκαναν χρυσές δουλειές οι νερουλάδες που μετέφεραν και πουλούσαν νερό στην Αθήνα από τις πηγές γειτονικών τότε χωριών, όπως της Κηφισιάς και του Αμαρουσίου.

Τη δεκαετία του 1870, επί κυβερνήσεως Χαριλάου Τρικούπη, καθώς και το 1899, επί κυβέρνησης Γεωργίου Θεοτόκη, το θέμα της υδροδότησης της πρωτεύουσας του ελληνικού κράτους, αποτέλεσε μείζον ζήτημα, αλλή

λόγω των πολιτικών και οικονομικών συγκυριών καμία από τις δύο κυβερνήσεις δεν κατάφερε να προχωρήσει προς την ολοκλήρωση κάποιου έργου. Το 1911 επί κυβέρνησης Ελευθερίου Βενιζέλου, το ζήτημα του υδροδοτικού προβλήματος της Αθήνας επανήλθε δυναμικά στο προσκήνιο. Με το ξέσπασμα όμως του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, το έργο ακυρώθηκε ξανά.

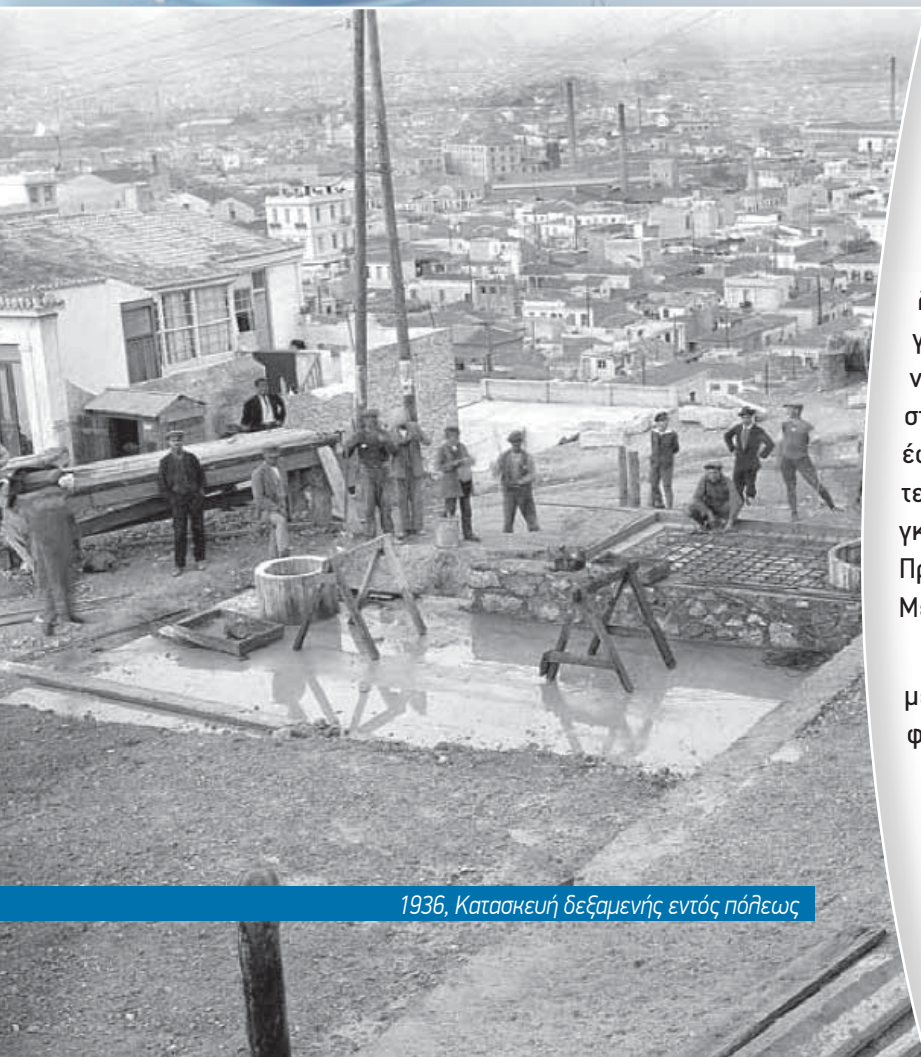
Η ΥΔΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΟΤΑΝ ΕΓΙΝΕ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΟΥ ΝΕΟΣΥΣΤΑΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΟ 1824

Το ιστορικό της ύδρευσης της Αθήνας από την ημέρα που έγινε πρωτεύουσα του Ελληνικού κράτους είναι πολύ παλιό και γεμάτο περιπέτειες. Ήταν στο πρόγραμμα των εκάστοτε κυβερνήσεων, από την εποχή του Τρικούπη. Είχαν τότε σκεφτεί να φέρουν στην Αθήνα τα νερά της Στυμφαλίας λίμνης. Αργότερα κάποιος ξένος εμπειρογνώμονας εισηγήθηκε γεωργήσεις στο θριάσιο πεδίο. Για τον σκοπό αυτό δαπανήθηκαν πολλά χρήματα και το αποτέλεσμα ήταν λίγο νερό και αυτό υφάλμυρο στην κυριολεξία.

Την εποχή εκείνη όσα χωριά γύρω από την Αθήνα είχαν πηγάδι στα χωράφια τους πωλούσαν το νερό ήες και ήταν «μαύρος χρυσός». Όλοι σχεδόν οι καροσιέρηδες και σουσιέρηδες μεταβλήθηκαν σε εμπόρους νερού και έτρεχαν στους σκονισμένους δρόμους της Αθήνας διαλαλώντας το εμπόρευσμά τους, «Νερό από τον Πόρο, καθαρό κρυσταλλένιο. Νερό του Μαρουσίου, που κατεβαίνει γάργαρο από την Πεντέλη». Καθόλου απίθανο να το έπαιρναν από τα γύρω μολυσμένα πηγάδια. Όσοι Αθηναίοι είχαν οικονομική δυνατότητα, αγό-

1933, Υδροληψία με γκαζοντενεκές

1936, Κατασκευή δεξαμενής εντός πόλεως

ραζαν νερό από τον νεροκουβαλητή. Οι άλλοι έκαναν ουρές με στάμνες, κανάτια και γκαζοντενεκέδες μπροστά στις 55 δημοτικές βρύσες.

Η παροχή νερού στους κατοίκους τα πρώτα χρόνια γινόταν κάθε τέσσερις ημέρες και για λίγες ώρες, συχνά μόνο τη νύχτα. Επειδή δε, η πίεση δεν ήταν αρκετή, κάτοικοι αναγκάζονταν να το τραβούν στα ντεπόζιτα με χειροκίνητες αντλίες. Έτσι φτάσαμε στα 1924. Ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας Παύλος Κουντουριώτης και ο Πρωθυπουργός Ανδρέας Μιχαλακόπουλος, υπογράφουν σύμβαση με την Αμερικανική Εταιρία «Ούλην» για τη χρηματοδότηση, κατασκευή και λειτουργία του νέου δικτύου παροχής νερού στην Αθήνα – Πειραιά και περίχωρα. Κατασκευάζεται η τεχνητή λίμνη στον Μαραθώνα με προοπτική αργότερα να ρίχνουν στη λίμνη νερά που θα έφερναν από μακριά. Το 1931 τελείωσαν οι εργασίες της κατασκευής της τεχνητής λίμνης του Μαραθώνα και το έργο παραδόθηκε στο κράτος. Τα εγκαίνια έγιναν με κάθε επισημότητα κοντά στην Πύλη του Αδριανού από τον Πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο παρουσία του Δημάρχου Αθηναίων Σπύρου Μερκούρη και του Ερρίκου Ούλην.

Το 1937 αρχίζουν καινούριες μελέτες για τα νερά της Σουβάλας. Από τότε μέχρι και σήμερα μόνιμη φροντίδα των υπευθύνων ήταν και είναι το πώς θα φέρουν όλο και περισσότερο νερό στο διψασμένο λεκανοπέδιο της Αττικής.

Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΣΣΑΣ • ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΑΡΑΘΩΝΑ

Με το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και τη λήξη του εθνικού διχα-

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

σμού, η υδροδότηση της Αθήνας αποτελούσε επιτακτική ανάγκη. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή και την αύξηση του πληθυσμού της Αθήνας, δημιουργήθηκαν νέες ανάγκες. Η λύση έρχεται στις 23 Δεκεμβρίου 1924, με την υπογραφή της Σύμβασης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, της Αμερικανικής Εταιρείας ULEN και της Τράπεζας Αθηνών, όπου και ξεκινά, περί το 1925, η κατασκευή των πρώτων σύγχρονων έργων ύδρευσης στην περιοχή της Πρωτεύουσας. Σύμφωνα με τη Σύμβαση, η ULEN αναλάμβανε την κατασκευή, τη συντήρηση και εκμετάλλευση των έργων ύδρευσης Αθηνών, Πειραιώς, και Περιχώρων. Για την εκμετάλλευση των έργων ιδρύθηκαν η Ανώνυμος Εταιρεία των Υδάτων των Πόλεων Αθηνών – Πειραιώς και Περιχώρων (ΑΕΕΥ).

Το πρώτο μεγάλο έργο ήταν η κατασκευή του Φράγματος του Μαραθώνα (1926-1929). Το φράγμα είναι επενδεδυμένο με πεντελικό μάρμαρο, ιδιαιτερότητα που το καθιστά μοναδικό σε παγκόσμιο επίπεδο. Έχει ύψος 54 μέτρα και μήκος 285 μέτρα. Εσωτερικά αποτελείται από σκυρόδεμα, το οποίο είναι φτιαγμένο με θραυσμένο μάρμαρο, τσιμέντο και ηφαιστειακή τέφρα.

Η κατασκευή του φράγματος δημιούργησε την τεχνητή Λίμνη του Μαραθώνα, στο σημείο της συμβολής των χειμάρρων, Χαράδρου και Βαρνάβα, χωρητικότητας 44.000.000 κ. μ. νερού. Για τη μεταφορά του νερού από τη λίμνη του Μαραθώνα προς την Αθήνα κατασκευάστηκε η Σήραγγα Μπογιατίου, μήκους 13,4 χιλιόμετρα. Η Σήραγγα Μπογιατίου, μέσω σωλήνων του αγωγού, μετέφερε ακατέργαστο νερό στις Εγκαταστάσεις Επεξεργασιών Νερού στο Γαλάτσι και από εκεί διχοχευόταν μέσω του νέου δικτύου. Τον Ιούνιο του 1931 πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια του νέου συστήματος ύδρευσης.

1929, Στάδιο κατασκευής Φράγματος Μαραθώνα.

Ταμιευτήρας και φράγμα Μόρνου

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΥΔΡΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΛΙΚΗ - ΜΟΡΝΟΣ - ΕΥΗΝΟΣ

Το 1956, λόγω της συνεχιζόμενης αύξησης του πληθυσμού της Αθήνας, χρησιμοποιήθηκαν, για την υδροδότηση της πόλης, τα νερά της φυσικής λίμνης Υλίκης, στην Βοιωτία. Η Υλίκη έχει την ιδιαιτερότητα να βρίσκεται σε περιοχή χαμηλού υψομέτρου. Έτσι, για να γίνει εφικτή η άντλησή του νερού, λειτουργούν πλητά και χερσαία αντλιοστάσια. Το κεντρικό αντλιοστάσιο της Υλίκης είναι σήμερα το μεγαλύτερο στην Ευρώπη. Μείζονος σημασίας για την υδροδότηση της Αθήνας είναι το τεχνικό έργο που έγινε στον ποταμό Μόρνο το 1981.

Το φράγμα είναι το ψηλότερο χωμάτινο φράγμα της Ευρώπης, με ύψος 126 μέτρα. Το νερό φτάνει στην Αθήνα διαμέσου του υδραγωγείου του Μόρνου, με την κατασκευή φράγματος και σήραγγας, έργο που ολοκληρώθηκε το 2001. Η ενωτική σήραγγα προσαγωγής που μεταφέρει τα νερά του Ευήνου στον ταμιευτήρα του Μόρνου, μήκους 29,4 χιλιόμετρα, ολοκληρώθηκε σε διάστημα λιγότερο των δύο ετών, γεγονός που αποτελεί παγκόσμιο επίτευγμα για την ολοκλήρωση σήραγγας μεγάλου μήκους.

Για τη μεταφορά του ακατέργαστου νερού από τους ταμιευτήρες στην Αττική, κατασκευάστηκαν δύο μεγάλα υδραγωγεία, του Μόρνου και της Υλίκης, καθώς και ενωτικά υδραγωγεία, μέσω των οποίων επικοινωνούν μεταξύ τους τα δύο κύρια υδραγωγεία. Μέσω των υδραγωγείων του Μόρνου και της Υλίκης, το ακατέργαστο νερό μεταφέρεται στις τέσσερις μονάδες επεξεργασία νερού (ΜΕΝ) του Γαλατσίου, του Πολυδενδρίου, των Αχαρνών και του Ασπροπύργου.

ΝΕΡΟ: αγαθό σε ανεπάρκεια • Οι υπόγειοι υδροφορείς εξαντλούνται

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ ΟΗΕ ΑΝΤΟΝΙΟ ΓΚΟΥΤΕΡΕΣ

Στις 22 Δεκεμβρίου 1992 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ καθιέρωσε την 22η Μαρτίου ως Παγκόσμια Ημέρα Νερού. Ουσιαστικά επισφράγισε την απόφαση της Συνδιάσκεψης του ΟΗΕ σχετικά με το περιβάλλον και την ανάπτυξη που είχε γίνει νωρίτερα στο Ρίο Ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας.

Από το 1992 έως σήμερα όμως, δυστυχώς μένουμε στους εορτασμούς. Το μόνο βήμα που έχει γίνει είναι πως όλοι αναγνωρίζουν το μεγάλο πρόβλημα: ότι το νερό είναι ένα αγαθό σε ανεπάρκεια, όπως αναφέρει στο μήνυμά του ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες «Η δράση για το νερό είναι δράση για την Ειρήνη. Και σήμερα χρειάζεται περισσότερο από ποτέ.

Ο κόσμος μας βρίσκεται σε ταραγμένα νερά. Οι συγκρούσεις μαίνονται, η ανισότητα είναι μεγάλη, η ρύπανση και η απώλεια βιοποικιλότητας είναι αχαλίνωτη και, καθώς η ανθρωπότητα συνεχίζει να καίει ορυκτά καύσιμα, η κλιματική κρίση επιταχύνεται με μία θανατηφόρα δύναμη – απειλώντας περαιτέρω την Ειρήνη. Ο πλανήτης μας θερμαίνεται, οι θάλασσες αυξάνονται, τα πρότυπα βροχών αλλιάζουν και οι ροές των ποταμών συρρικνώνονται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ξηρασίες σε ορισμένες περιοχές και πλημμύρες και διάβρωση των ακτών σε άλλες. Εν τω μεταξύ, η ρύπανση και η υπερκατανάλωση θέτουν σε κίνδυνο τη διαθεσιμότητα φρέσκου, καθαρού, προσβάσιμου νερού από το οποίο εξαρτάται όλη η ζωή. Η μείωση των προμηθειών μπορεί να αυξήσει τον ανταγωνισμό και να πυροδοτήσει εντάσεις μεταξύ ανθρώπων, κοινοτήτων και χωρών. Αυτό αυξάνει τον κίνδυνο σύγκρουσης.

Το νερό για την ειρήνη είναι το θέμα της Παγκόσμιας Ημέρας Νερού. Η επίτευξή του βασίζεται σε πολύ μεγαλύτερη συνεργασία. Πρέπει να επιταχύνουμε τις προσπάθειες για να συνεργαστούμε διασυνοριακά και προτρέπω όλες τις χώρες να ενταχθούν και να εφαρμόσουν τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το νερό, η οποία προωθεί τη βιώσιμη διαχείριση των κοινών υδάτινων πόρων.

Η συνεργασία για την προστασία του νερού μπορεί να τροφοδοτήσει και να διατηρήσει την ειρήνη. Η διαχείριση του νερού μπορεί να ενισχύσει την πολυμέρεια και τους δεσμούς μεταξύ των κοινοτήτων και να ενισχύσει την ανθεκτικότητα στις κλιματικές καταστροφές.

Μπορεί επίσης να οδηγήσει στην πρόοδο προς τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης —που αποτελούν θεμέλιο των ειρηνικών κοινωνιών— μεταξύ άλλων με τη βελτίωση της υγείας, τη μείωση της φτώχειας και της ανισότητας και την ενίσχυση της ασφάλειας των τροφίμων και του νερού. Ας δεσμευτούμε να εργαστούμε μαζί για να κάνουμε το νερό δύναμη συνεργασίας, αρμονίας και σταθερότητας, ώστε να βοηθήσουμε στη δημιουργία ενός κόσμου ειρήνης και ευημερίας για όλους».

Αντόνιο Γκουτέρες

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Υλική.
Ο δίαυλος
διασύνδεσης
της ήλιμνης
με τα αντιλητκά
συγκροτήματα

2026
Ιανουάριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
			✠ ΠΕΡΙΤΟΜΗ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, Βασιλείου του Μεγάλου (ΑΡΓΙΑ) 1	Σιλβέστρου πάπα Ρώμης, Θεαγένηος ιερομάρτ., Σεραιφίμ του Σάρωφ 2	Μαλαχίου προφήτου, Γορδίου μάρτυρος, Θωμάιδος μάρτυρος 3	✠ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ, Σύναξη των Αγίων 70 Αποστόλων, Θεοκτίστου οσίου, Ευθυίου νέου 4
Θεοπέμπτου, Θεωνά Συγκληπτικής οσίων, Τασιανής 5	✠ ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ (ΑΡΓΙΑ) 6	✠ Η Σύναξη Ιωάννου του Προδρόμου και Βαπτιστού 7	Γεωργίου Χαζεβίτου, Δομνίκης Οσίας, Κύρου Κων/πόλεως, Παρθένος Εδεσσαίας 8	Πολυεύκτου μάρτυρος, Ευστρατίου οσίου του Θαυματουργού 9	✠ Γρηγορίου επισκόπου Νύσσης, Δομετιανού επισκόπου Μελιτινής, Μαρκιανού 10	✠ ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ, Θεοδοσίου οσίου, Αγαπίου οσίου, Μιχαήλ του Θαυματουργού 11
Αγ. Τατιανής, Ευθασίας, Μερτίου και Πέτρου μαρτ., Σάββα Σερβίας 12	Ερμούλου και Στρατονίκου μαρτύρων, Παχωμίου οσίου, Μαξίμου Κουσκαλυβίτου 13	Αγνής μάρτυρος, Των εν Σινά και Ραϊβώ αναιρεθέντων πατέρων 14	Παύλου του θηβαίου, Ιωάννου του Καλυβίτου οσίων, Πανασφίου 15	Προσκύνησης αλύσεως Αποστόλου Πέτρου, Πευσίππου και Νεονίλλης μαρτύρων 16	✠ Αντωνίου του Μεγάλου, Αντωνίου Βεροίας, Γεωργίου νεομάρτ. Ιωαννίνων 17	✠ ΙΒ΄ ΛΟΥΚΑ, Αθανασίου και Κυρίλλου Πατρ. Αλεξανδρείας, Θεοδούλης 18
Μάρκου του Ευγενικού, Μακαρίου του Αιγυπτίου 19	✠ Ευθυμίου του Μεγάλου, Ζαχαρίου Άρτης, Ευσεβίου μαρτύρων 20	Μαξίμου ομολογητού, Νεοφύτου, Αγνής, Πατρόκου, Ευγενίου μάρτυρος 21	✠ Τιμοθέου αποστόλου, Αναστασίου του Πέρσου οσιομάρτυρος, Ιωσήφ Κρήτης 22	Κλήμεντος επισκόπου Αγκύρας, Αγαθαγγέλου μάρτυρος, Διονυσίου εν Ολύμπω 23	Ξένης οσίας, Ζωσιμά οσίου, Βαβύλα ιερομάρτ., Μακεδονίου μάρτυρος 24	✠ ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ, Γρηγορίου του Θεολόγου, Μαργαρίτας οσίας, Αυξεντίου νεομάρτυρος 25
Ξενοφώντος, Αμωνά οσίων, Συμεών οσίου του Παλαιού 26	✠ Ανακομιδή Λειψάνων Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Δημητρίου νεομάρτυρος 27	Εφραίμ του Σύρου, Παλαδίου και Ιακώβου οσίων, Χάριτος μάρτυρος 28	✠ Ανακομιδή λειψάνων Ιγνατίου του Θεοφώρου, Δημητρίου Χίου 29	✠ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ, Χρυστής μάρτυρος, Θεοδώρου Μυτιλήνης 30	✠ Κύρου και Ιωάννου των Αναργύρων, Αρσενίου εν Πάρω, Αθανασίας μάρτ. 31	

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Κέντρο
επεξεργασίας
λυμάτων
Ψυτάλλειας

2026 Φεβρουάριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
						✠ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ, Τρύφωνος μ., Περπέτουας μάρτυρος 1
✠ Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, Αγαθοδώρα μάρτυρος, Ιορδάνου 2	Συμεών του θεοδόχου, Άννης προφίτιδος, Σταματίου, Λαζάρου 3	Ισιδώρου του Πηλουσιώτου, Νικολάου ομολογητού, Αβραμίου ιερομάρτυρος 4	Αγάθης, θεοδούλης μαρτύρων, θεοδοσίου οσίου εν Σκαπέλω, Πολυεύκτου 5	✠ Φωτίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Βουκόλου επισκόπου Σμύρνης 6	Παρθενίου επισκ. Λαμψιάκου, Λουκά οσίου του εν Στειρίω, Γεωργίου νεομάρτυρος 7	✠ ΙΕ΄ ΛΟΥΚΑ, Ζαχαρίου προφίτου, θεοδώρου του Στρατηλάτου μεγ. 8
Νικηφόρου μάρτυρος, Μαρκελλίου επ., Παγκρατίου 9	✠ Χαράλαμπος ιερομάρτ., Αναστασίου Ιεροσολ., Ζήνωνος, Ταχυδρόμου οσίου 10	✠ Βλασίου ιερομάρτυρος, θεοδώρας της Αυγούστας, Προφυρίου οσίου 11	Μελετίου πατρ. Ανταχείας, Αντωνίου πατρ. Κων/πόλεως, Ευγενίου οσίου 12	Ακύλα και Πρισκίλλης αποστόλων, Μαρτινιανού οσίου, Ευλαγίου 13	✠ ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ, Αυξεντίου, Μάρωνος οσίων, Γεωργίου Μυτιλήνης νεομάρτ. 14	✠ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΙ, Ονησίμου αποστόλου, Ευσεβίου οσίου, Ανθίμου εν Χίω, Μαίωρος μάρ. 15
Παμφίλου, Ουάλεντος μαρτύρων, Φλαβιανού Κων/λεως 16	✠ Θεοδώρου του Τήρωνος, Μαρκιανού και Πουλκερίας, θεοδώρου νεομαρτύρων 17	Λέοντος πάπα Ρώμης, Αγαππού ομολογητού, Παρηγορίου μάρτυρος 18	✠ Αγ. Φιλοθέης Αθην., Αρχίππου, Φιλήμονος, Απφίας αποστόλων, Κόνωνος οσίου 19	Λέοντος επισκόπου Κατάνης, Αγάθωνος πάπα Ρώμης, Σαδίκ 20	Τιμοθέου εν Συμβόλοις οσίου, Ευσταθίου Ανταχείας, Ζαχαρίου 21	✠ ΤΗΣ ΤΥΡΙΝΗΣ, Των εν τοις Ευγενίου μαρτύρων, Θαλασσίου οσίου, Ανθούσης 22
✠ ΚΑΒΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ, Πολυκάργου ιερομάρτ., επισκόπου Σμύρνης, Γοργονίας 23	✠ Α΄ και Β΄ εύρεσης της τιμίας κεφαλής Ιωάννου του Προδρόμου, Εράσμου 24	Ταρσίου πατρ. Κωνσταντινουπόλεως, Ρηγίνου ιερομ. επισκ. Σκαπέλου, Μαρκελλίου 25	✠ Φωτεινής της Σαμαρείτιδος, Πορφυρίου επισκόπου Γάζης 26	✠ Α΄ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Προκοπίου Δεκαπολίτου ομολογητού, Γελασίου μάρτυρος 27	Βασιλείου οσίου ομολογητού, Κυράνης νεομάρτ., Κασσιανού οσίου του Ρωμαίου 28	

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Λεκάνη ηρεμίας
όπου καταλήγει
ο εκκενωτής
και ο υπερχειλιστής
του ταμιευτήρα Μόρνου

2026 Μάρτιος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
						✠ Α' ΝΗΣΤΕΙΩΝ, Ευδακίας οσιομάρτυρος, Αντωνίνης, Μαρκέλλου μαρτύρων, Δομνίνης 1
Νικολάου του Πλανά, Ηουχίου, Θεοδότη μάρτυρας, Ευθαλίας 2	Ευτροπίου, Κλεονίκου και Βασιλίσκου μαρτ. Θεοδώρατου Ιερομ. 3	Γερασίου του Ιορδάνου, Παύλου και Ιουλιανής μαρτύρων, Γρηγορίου Κύπρου 4	Κόνωνος οσίου, Αρχελαίου, Ευλαμπίου, Ευλογίου μαρτύρων 5	✠ Β' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Των εν Αμορίω 42 Μαρτ., Εύρεσης Τιμίου Σταυρού, Αρκαδίου οσίου 6	Λαυρεντίου οσίου, Εφραίμ Αντιοχείας, Ευγενίου, Αγαθοδώρου 7	✠ Β' ΝΗΣΤΕΙΩΝ, Θεοφυλάκτου επισκ. Νικομηδείας, Παύλου ομολ. 8
✠ Των Αγίων 40 Μαρτύρων εν Σεβαστεία, Καισαρίου οσίου 9	Καδράτου Κορίνθου, Αναστασίας της Πατρικίας, Κυπριανού, Κρήσεντος, Μιχαήλ 10	Σωφρονίου Ιεροσολύμων, Θεοδώρας οσίας εν Άρτι, Τροφίμου και Θαλλού μαρτ. 11	Συμεών του Νέου Θεολόγου, Θεοφάνους ομολογητού, Γρηγορίου Διαλόγου 12	✠ Γ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Αν. Λειψάνων Νικηφόρου Πατριάρχου Κων/ πόλεως, Πουπλίου επισκ. Αθ. 13	✠ Βενεδίκτου οσίου, Ευσεβίου ομολογ. επισκ. Λαμπάκου 14	✠ Γ' ΝΗΣΤΕΙΩΝ, ΣΤΑΥΡΟΠΡΟΣΕ. Αγαπίου μάρτυρος, Αριστοβαύλου αποστόλου 15
✠ Χριστοδούλου εν Πάτμω, Σαββίνου, Ρωμανού, Ιουλιανού μαρτύρων 16	✠ Αλεξίου οσίου ανθρώπου του Θεού, Θεοσπυρίκτου οσίου ομολ/ ταύ, Παύλου μάρτ. 17	Κυρίλλου πατριάρχου Ιεροσολύμων, Τροφίμου και Ευκαρπίωνος μαρτύρων 18	Χρυσάνθου και Δαρείας μαρτύρων, Δημητρίου νεομάρτ., Κλαυδίου, Ιλαρίας, Διοδώρου 19	✠ Δ' ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ, Των εν Μονή Αγίου Σάββα αναπρεθέντων πατέρων, Νικίτα ομολογητού 20	✠ Ιακώβου ομολογητού, επισκόπου, Θωμά πατρ. Κων/λεως, Δομνίνους 21	✠ Δ' ΝΗΣΤΕΙΩΝ, ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΟΣ Βασιλείου ιερομ. επισκ. Αγκύρας 22
✠ Νίκωνος και των συν αυτό 199 Μαρτύρων, Λουκά νεομάρτ. 23	Αρτέμιωνος και Ζαχαρίου οσίων, Παρθενίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως 24	✠ Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ - ΑΡΓΙΑ) 25	✠ ΜΕΤΑΣ ΚΑΝΟΝ Η Σύναξη Αρχαγγέλου Γαβριήλ, των εν Γοτθία 26 Μαρτ. Κοδράτου 26	✠ ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ, Ματρώνης Θεσ/νίκης οσίας, Φιληταύ και Λυδίας μαρτύρων 27	✠ Ιλαρίωνος οσίου, Ηρωδίνους εκ των 79 Αποστόλων, Στεφάνου 28	✠ Ε' ΝΗΣΤΕΙΩΝ, Μάρκου επισκόπου Αρεθουσίαν, Ιωνά, Βαρσαβίου μαρτ., Ευσταθίου Βιβ. 29
✠ Ιωάννου οσ. συγγραφέως της Κλίμακος, Ζαχαρίου επισκ. Κορίνθου 30	Υπατίου ιερομάρτ. επισκόπου Γαγγρών, Ακακίου ιερομάρτυρος, Θεοφίλου Κρήτης 31					

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Μικρός
Υδροηλεκτρικός
Σταθμός Κίρφης.

2026
Απρίλιος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
		Μαρίας Αιγυπτίας, Μακαρίου οσίων, Γερωντίου και Βασιλείδου μαρτύρων	✠ Θεοδώρας Παρθένου, Τίτου οσίου, Αμφιανού, Αιδεσίου	Ιωσήφ του Ψηνογράφου, Νικήτα ομολογητού, Ελπιδοφόρου μάρτυρος	✠ Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ, Γεωργίου οσίου του εν Μαλεώ, Θεωνά, Πλάτωνος	✠ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ, Κλαυδίου, Διοδώρου, Διδύμου, Νικηφόρου μαρτύρων, Θεοδώρας οσίας εν θεσ.
		1	2	3	4	5
✠ ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ, Γρηγορίου Σιναΐτου, Ευτυχίου Κωνσταντινουπόλεως	✠ ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ, Καλλισπίου και Ακαλίνης μαρτύρων, Γεωργίου Μυτιλήνης	✠ ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ, Ηρωδίωνος, Ραύφου, Ερμού απ., Αγάβου, Κελεστίνου πάπα Ρώμης	✠ ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ, Ευφυκίου μάρτυρος, Βαθίου ιερ., Υψιμονής, Ραφαήλ Μυτιλήνης	✠ ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Γρηγορίου Ε' ιερομάρτ., Τερεντίου και των συν αυτώ μαρτύρων	✠ ΜΕΓΑΛΟ ΣΑΒΒΑΤΟ, Αντύπα επισκόπου Περγάμου, Τριφυαίνης Κυζίκου οσίας	✠ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ, Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ (ΟΛΑ ΚΛΕΙΣΤΑ)
6	7	8	9	10	11	12
✠ Μαρτίνου ομολογητού πάπα Ρώμης, Θεοδοσίου και Ζωίλου μαρτ.	✠ Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης μάρτ., Αριστάρχου, Πούδη και Τροφίμου 70 αποστ.	✠ Λεωνίδου επισκόπου Αθηνών, Κρήσκεντος μάρτ., Αναστασία και Βασιλίσσης μαρ.	✠ Αγάπης, Ειρήνης, Χιονίας μαρτ.	✠ Ζωοδόχου Πηγής, Μακαρίου Κορίνθου, Συμεών, Αδριανού	✠ Ιωάννου οσ. Ηουκαστού, Σάββα στρατηλάτου Γάθου, Αθανασίας εξ Αιγίνης θ.	✠ ΤΟΥ ΘΩΜΑ, Παφνουτίου ιερομάρτυρος, Φιλίππας μάρτυρος
13	14	15	16	17	18	19
✠ Ζαχαρίου αποστ., Αθανασίου και Ιωάννου Μετεωρίτων, Αναστασίου Ιερομ. Αντιοχείας	✠ Ιανουαρίου ιερομάρτ., Αναστασίου Σιναΐτου, Μαξιμιανού Κων/πόλεως	✠ Ναθαναήλ απ., Θεοδώρου Συκεώτου, Νεάρχου μ., Ανανία επσ. Μαλλών Κρήτης	✠ Γεωργίου του Τροπαιοφόρου, Γεωργίου νεομ. εκ Κύπρου, Γλυκερίου μάρτ.	✠ Ελισάβετ οσίας της θαυματουργού, Σάββα Στρατηλάτου, Νικολάου νεομάρτυρος	✠ Μάρκου αποστόλου του Ευαγγελιστού, Νίκης μάρτυρος	✠ ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ Βασιλέως ιερομάρτυρος επισκόπου Αμασείας, Γλαυφώρας και Ιούσας οσίας
20	21	22	23	24	25	26
✠ Συμεών επισκόπου Ιεροσολύμων, Ιωάννου ομολογητού, Ευλογίου οσίου	Των εν Κυζίκω (9) Μαρτύρων, Θεόγγινος, Μέμνωνος οσίου, θαυματουργού	Ιάσωνος και Σωσιπάτρου εκ των 70 Αποστόλων, Κερκύρας μάρτυρος	Ιακώβου αποστόλου, Δονάτου επισκ. Ευρώας, Αργυρής νεομάρτυρος, Προύσσης			
27	28	29	30			

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Δεξαμενές
τελικής καθίζησης
των εγκαταστάσεων
του Κέντρου Επεξεργασίας
Λυμάτων Μεταμόρφωσης.

2026
Μάιος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
				Ιερείου του προφήτου, Ευθυμίου εκ Δημητσάνης, (ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΟΡΤΗ - ΑΡΓΙΑ) 1	✠ Ανακομιδή λειψάνων Αθανασίου του Μεγάλου, Ματρώνης σσίας εκ Ρωσίας 2	✠ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ Τιμοθέου και Μαύρας μαρ., Πέτρου επ. Άργους, Διοδώρου, Μάρκου 3
✠ Πελαγίας, Νικηφόρου, Αντωνίου μαρτύρων, Ιλαρίου σσίου 4	✠ Ειρήνης μεγαλομάρτ., Ευθυμίου σσίου επισκ. Μαδύτου, Νεοφύτου μάρτυρος 5	✠ ΜΕΣΟΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ, Ιωβ του Δικαίου και Πολυάθλου, Σερραφείμ ος, Δονάτου, Θερνίου μαρτ. 6	✠ Ανάμνηση θαύματος Φανερώσεως του Τιμίου Σταυρού, Ακακίου σσίου 7	✠ Ιωάννου του θεολόγου, Αρσενίου του Μεγάλου. Των εν Μάρκη Αλεξ/ πόλεως 5 νεομαρτ. 8	✠ Ησίου του προφήτου, Χριστοφόρου, Επιμάχου μαρτύρων, Νικολάου 9	✠ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΠΙΔΟΣ Σίμωνος απ του Ζηλωτού, Λαυρεντίου σσίου εν Σαλαμίνι, Αλφειού 10
✠ Κυρίλλου και Μεθοδίου ισαποστόλων, Μωκίου ιερομάρτυρος 11	✠ Επιφανείου επισκόπου Κύπρου, Γερμανού Κων/πόλεως, Θεοδώρου εν Κυθήροις 12	✠ Γλυκερίας, Ευθυμίου, Πανσικάκου μαρτύρων, Σεργίου ομολογητού 13	✠ Ισιδώρου εν Χίω, Θεράποντος ιεροάρτ., Λεοντίου 14	✠ Αχιλλείου Λαρίσης, Παχωμίου σσίου του Μεγάλου, Καλλής σσίας, Δημητρίου μαρτ. 15	✠ Θεοδώρου του ηγασμένου, Γεωργίου ομολογητού, Νικολάου νεομάρτυρος, Ισακίου 16	✠ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ, Ανδρονίκου και Ιουνίας εκ των 70 Απ, Αθανασίου Χριστιανουπόλεως 17
✠ Διονυσίου, Ηρακλείου, Παυλίνου, Πέτρου, Χριστίνης μαρτύρων 18	✠ Πατρικίου επισκόπου Προύσης ιερομάρτ., Μενάνδρου & Πολυαίνου μαρτύρων 19	✠ Θαλλελαίου μάρτυρος του Ισματικού, Λυδίας της Φιλιππησίας, Νικίτα Χίου, Ιωσήφ 20	✠ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ Κωνσταντίνου και Ελένης των ισαποστόλων, Παχωμίου σσίου 21	✠ Βασιλάκου μάρτυρος, Παύλου και Δημητρίου εκ Τριπόλεως νεομαρτύρων 22	✠ Μιχαήλ επισκόπου Συνόδων, Συνεσίου επισκόπου Κύπρου, Μαρίας Μυροφύρου 23	✠ Συμεών θαυμαστορείτου σσίου, Μελετίου, Μαρκανθής, Σωσάνης, Σεραπίωνος μαρτύρων 24
✠ Γ' Εύρεσης Τιμίας Κεφαλής Ιωάννου του Προδρόμου, Κελεστίνου 25	✠ Κάρπου και Αλφραίου εκ των 70 Αποστόλων, Αβερκίου, Ελένης 26	✠ Ιωάννου του Ρώσου ομολογητού, Ελλαδίου ιερομάρτυρος, Θεράποντος 27	✠ Ευτυχούς επισκόπου Μελιπνής, Ελκωνίδος μάρτυρος 28	✠ Θεοδοσίας μάρτυρος, Επέτειος αλώσεως Κωνστ/πόλεως 1453 29	✠ ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ, Ισακίου ηγ. μονής Δαλμάτων, Βαρλαάμ σσίου, Ναταλίου μαρτ. 30	✠ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ, Ερμείου αποστόλου, Των εν Ασκάλων 5 Μαρτ., Ευσεβίου μάρτυρος 31

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Οι εγκαταστάσεις
Μονάδων
Επεξεργασίας
Νερού Αχαρνών.

2026
Ιούνιος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
✠ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ, Ιουστίνου Φιλοσόφου μάρτυρος 1	✠ Νικηφόρου αρχιεπισκόπου Κων/ πόλεως, Κων/νου νεομάρτυρος εκ Μυτιλήνης 2	✠ Λουκιλιανού μάρτυρος και των συν αυτώ 4 νηπίων, Παύλης μάρτυρος 3	✠ Μάρθας και Μαρίας αδελφές του Λαζάρου, Μητροφάνους πατριάρχου Κων/πόλεως 4	✠ Δωροθέου επισκόπου Τύρου, Νικάνδρου μάρτυρος, Γοργίου 5	✠ Ιλαρίωνος, Βαλερίας οσίων, Αττάλου θαυματουργού, Μαρκίας, Βησσαρίωνος 6	✠ Α' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Θεοόδου Αγκύρας ιερομάρτ., Ζηναΐδος μάρτ., Παναγή Μησιάσ. σσ. 7
✠ Ανακομιδή λειψάνων Θεοδώρου Στρατιλάτου, Καλλιόπης μάρτ. Θεοφάνους νεομάρτ. 8	✠ Κυρίλλου αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, Ανανίου 9	✠ Αλεξάνδρου και Αντωνίνης μαρτύρων, Θεοφάνους και Πανσέμνης οσίων 10	✠ Βαρβολομαίου (εκ των 12) και Βαρνάβα (εκ των 70) Αποστόλων 11	✠ Ονουφρίου οσίου, Πέτρου του εν Άβω, Αρσενίου, Αντωνίνης, Ζήνωνος 12	✠ Ακυλίνης, Διοδώρου μαρτύρων, Αντιπάτρου Βόστρων μάρτυρος, Τριφυλλίου, Ευλογίου 13	✠ Β' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ελισσαίου προφήτου, Μεθοδίου αρχιεπ. Κων/ πόλεως, Κυρίλλου Κρήτ. 14
✠ Ιερωνύμου οσίου, Αμμώς προφήτου, Αχαΐκού 15	✠ Τύκωνος επισκόπου, Αμαθύντος Κύπρου, Μάρκου, Απολλωνιάδος μαρτύρων 16	✠ Ισαύρου, Μανουήλ, Σαβήλ, Ισμαήλ, Φήλικας, Ιννοκετίου μαρτύρων 17	✠ Λεοντίου εξ Αιγίνης, Υπασίου, Θεοδούλου, Αιθερίου μαρτύρων 18	✠ Ιούδα αποστόλου του Θεοδέλφου, Παΐσιου οσίου του Μεγάλου, Ζήνωνος οσίου, Ζωσίμου 19	✠ Μεθοδίου ιερομάρτυρος επισκόπου Πατρών, Νικολάου Καβάσιλα, Καλλίστου οσίου 20	✠ Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Αφροδισίου, Ιουλιανού μάρτ., Τερεντίου ιερομ. επισκόπου Ικονίου 21
✠ Ευσεβίου επισκ. Σαμοσατών ιερομάρτ., Ζήνωνος και Ζηνά 22	✠ Αριστοκλέους, Δημητρίου και Αθανασίου μαρτύρων, Αγρυππίνης 23	✠ Το Γενέθλιον Ιωάννου του Προδρόμου, Αθανασίου οσίου του Παρίου 24	✠ Φεβρωνίας οσιομάρτυρος, Ορεντίου, Γεωργίου και Προκοπίου νεομαρτύρων 25	✠ Δαβίδ οσίου του εν Θεσσαλονίκης, Ιωάννου επισκόπου Γαθίας, Ανθώνος οσίου 26	✠ Σαμψών του Ξενοδόχου, Ιωάννης και Μαρίας των Μυροφόρων, Ανέκτου μάρτυρος 27	✠ Δ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ανακομιδή λειψάνων Κύρου και Ιωάννου των Αναγύρων, Πανπίου 28
✠ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΤΟΚΟΡΥΦΑΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ 29	✠ Η ΣΥΝΑΞΗ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, Μιχαήλ, Ανδρονίκου 30					

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Οι εγκαταστάσεις
Μονάων
Επεξεργασίας
Νερού Ασπροπύργου.

2026
Ιούλιος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
		✠ Κοσμά και Δαμιανού των Αγίων Αναργύρων εν Ρώμη 1	Κατάθεση Τιμίας Εσθίας της Θεοτόκου εν Βλαχέρναις, Λάμπρου νεομάρτυρος 2	Υακίνθου, Θεοδότῃς, Γερασίμου, Διομήδους μαρτύρων, Ανασταλίου Κων/πόλεως 3	Ανδρέου του Μελωδού επισκόπου Κρήτης, Μιχαήλ Χωνιάτη, Λουκίας μαρτύρος 4	✠ Ε' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Αθανασίου των εν Άβω και Λαμπαδού σσίων, Κυπριανού νεομάρτυρος 5
✠ Σισίου του Μεγάλου, Φιλήμονος, Ονσίμου, Αρχίππου αποστόλων 6	✠ Κυριακής μεγαλομάρτυρος, Θωμά Μαλβίνου, Ευσεβίας, Λουκιανού νεομάρτυρων 7	✠ Προκοπίου μεγαλομάρτ., Θεοφίλου οσίου του Μυροβλήτου, Θεοδοσίας, Αναστασίου 8	Παγκρατίου ιερομάρτ., Μιχαήλ Πακκανά νεομάρτ., Πρόβου μάρτ., Μεθοδίου, Λάμπης 9	Των εν Νικοπόλεως της Αρμενίας 45 Μαρτύρων, Γρηγορίου επισκόπου Άσσου 10	✠ Ευφημίας μεγαλομάρτυρος, Όλγας ισαποστόλου, Νεκταρίου Βρυούλων 11	✠ ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Πράκλου και Ιλαρίου μαρτύρων, Βερωνίκης σσίας, Παΐσιου Αγιορ. 12
✠ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ (Δ' ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ), Σύναξης αρχ. Γαβριήλ, Στεφάνου οσίου 13	✠ Νικοδήμου Αγιορείτου, Ακύλα αποστόλου, Ιωσήφ Θεολόγου, Ιούστου μάρτυρος 14	Κηρύκου και Ιουλίνης, Λαλαναού μαρτύρων, Βλαδιμήρου ισαποστ., Ματρώνης Χίου 15	Αθηνόγενους ιερομάρτυρος, Αντιάκου, Φαύστου μαρτύρων 16	✠ Μαρτίνου μεγαλομάρτ., Κλήμεντος επισκ. Ακρίδος, Βερωνίκης, Στεφάνου μαρτύρων 17	Αιμιλιανού, Παύλου, Υακίνθου, Ουαλεντίνης, Θείας μαρτύρων 18	✠ Ζ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Μακρίνης και Δίου σσ., Θεοδώρου Εδέσσης, Ευγενίου μάρτ. 19
✠ Του προφήτου Ηλίου του Θεοβίτου, Φλαβιανού μάρτυρος, Ααρών 20	Συμεών του δια Χριστόν Σαλού, Παρβενίου Ραδοβυζίων, Ιωάννου, Ονουφρίου σσίων 21	Μαρίας Μαγδαληνής Μυροφόρου, Μαρκέλλης παρθενομάρτυρος 22	Ιεζεκιήλ προφήτου, Φωκά και Απολλωνίου ιερομάρτ. Πελαγίας σσίας εν Τίνω 23	✠ Χριστίνης μεγαλομάρτυρος, Αθηνάγαρα μάρτυρος, Θεοφίλου Ζακύνθου 24	✠ Κοίμησης Αγίας Άννης, Ολυμπιάδος διακονίσσης μάρτυρος, Ευφραζίας σσίας 25	✠ Η' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Παρασκευής αθληφόρου οσιομάρτ., Ερμούλου και Ερμολάου ιερομάρτ. 26
✠ Παντελεήμονος μεγαλομ. του Ιαματικού, Ανθούσας σσίας 27	Προχόρου, Νικάνορος, Τιμόνα αποστόλων, Ειρήνης Χρυσοβαλάντου, Παρμενιά διακόνου 28	Καλλινίκου, Μάμαντος μαρτύρων, Θεοδότῃς και των τέκνων αυτής μαρτύρων 29	Σίλα, Σιλουανού, Κρήσκεντος, Ανδρόνικου, Επαινετού εκ των 70 Αποστόλων 30	Ευδοκίμου του δικαίου, Ιωσήφ Αρμβαθίας 31		

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Η φυσική
λίμνη Υλίκη,
που αποτελεί
περιοχή του δικτύου
προστασίας Natura 2000

2026 Αύγουστος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
					Πρόδος Τιμίου Σταυρού, Των 7 Μακαβαίων μαρτύρων εν Πέργη (Αρχή νηστείας) 1	✠ 8' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ανακριδή λειψάνων Στεφάνου πρωτομάρτ., Θεοδώρου νεομάρτυρος 2
✠ Δαλμάρου, Ισακίου, Φαύστου, Θεοκλήτους οσίων, Σαλώμης 3	Των εν Εφέσω 7 παιδων, Ευδοκίας οσιομάρτυρος, Ιας, Ιαμβλίκου, Εφέσου μαρτύρων 4	Ευσηγίου μάρτυρος, Νόννας μητρός Αγίου Γρηγορίου, Ευγενίου Αιτωλικού οσίου 5	✠ Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ (ΚΑΤΑΛΥΣΙΣ ΙΧΘΥΟΣ) 6	Δομετίου οσιομάρτυρος, Νικάνορος οσίου του Θαυματουργού, Θεοδοσίου, Ναρκίσσου 7	Αιμιλιανού ομολογητού επισκόπου Κυζίκου, Μύρωνος επισκόπου Κρήτης 8	✠ 1' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Μαθθα αποστόλου, Των εν τη Χαλκή Πύλη 10 Μαρτύρων, Ψόη οσίου 9
✠ Λαυρεντίου διακόνου, Ξύστου επισκόπου Ρώμης, Ιππολύτου 10	Εύηλου διακόνου, Νήφωνος Κων/ πόλεως, Ανάμνηση θαύματος Αγίου Σπυρίδωνος 11	Φωτίου, Ανικίτου, Παμφίλου, Καπίτωνος, Κάστορος μαρτύρων 12	Μαξίμου ομολογητού, Ευδοκίας Βασιλίσσης, Δωροθέτου, Ξένης, Τύχωνος μαρτύρων 13	Μιχαίου προφήτου, Μαρκέλλου και Ουρσικίου ιερομαρτύρων 14	✠ Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (ΑΡΓΙΑ) 15	✠ 1Α' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Αγίου Μανδηλίου, Τιμοθέου Ευρίπου, Διομήδους, Αλκαβιάδου, Γερασίου οσ. 16
✠ Μύρωνος, Παύλου, Ιουλιανού, Θύρσου, Φιλίππου μαρτύρων 17	Φλώρου, Λαύρου, Λέοντος, Ερμού, Πολυαίνου, Σερραπίωνος μαρτύρων 18	Ανδρέα Στρατηλάτου και 2.593 Μαρτύρων, Ευτυχιανού μάρτυρος, Θέκλας, Θεοφάνους 19	Σαμουήλ προφήτου, Λουκίου, Ηλιοδώρου, Φωτεινής μαρτύρων, Μέμνωνος 20	Θαδδαίου αποστόλου, Βάσσης και των τέκνων αυτής μαρτύρων 21	Αγαθονίκου, Ανθούσης, Ακινδύνου, Ζωτικού μαρτύρων, Ευλαλίας 22	✠ 1Β' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ειρηναίου ιερομάρτυρος, Λούπου 23
✠ Κοσμά του Αιτωλού, Ευτυχούς ιερομάρτυρος, Διονυσίου 24	Τίτου αποστόλου επισκ. Γορτύνης, Βαρβολομαίου αποστ., Ευμενίου, Μηνά μαρτύρων 25	Αδριανού και Ναταλίας μαρτύρων, Ιωάσαφ οσίων, Τιβή 26	✠ Φανουρίου ιερομάρτυρος, Ποίμενος οσίου, Ανθούσης, Λιβερίου μαρτύρων 27	Μωυσέως Αιθίοπος, Διομήδους, Λαυρεντίου μάρτυρος, 33 Μαρτύρων Ηρακλείας 28	✠ ΑΠΟΤΟΜΗ ΤΙΜΙΑΣ ΚΕΦΑΛΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ, Θεοπίστης οσίου 29	✠ 3Η' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Αλεξάνδρου, Πάυλου και Ιωάννου πατριαρχών Κων/πόλεως, Ευθαλίας 30
✠ Η Κατάθεση της Αγίας Ζώνης της Θεοτόκου, Αριστειδίου οσίου 31						

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Τεχνητή Πίληνη
Μόρνου

2026 Σεπτέμβριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
	✠ Αρχή της Ινδίκτου, Συμεών του Στυλίου, Μελετίου οσίου, Ιησού του Ναυή 1	✠ Μάμαντος μάρτυρος, Ιωάννη πατριάρχου Κων/λεως του Νηστευτού, Φιλαδέλφου 2	✠ Ανθίμου ιερομάρτυρος, Θεοκτίστου οσίου, Χαρίτωνος μάρτυρος, Πολυδώρου 3	✠ Μωυσέως προφήτου, Βαβύλα ιερομάρτυρος, Ερμόνης, Βεβαίας, Ιερουσαλήμ 4	✠ Ζαχαρίου προφήτου πατρός Προδρόμου, Αβδαίου, Ουρβανού, Θεοδώρου μάρτυρος 5	✠ ΙΔ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ, Ανάμνηση του εν Χώναις θαύματος Αρχαγγέλου Μιχαήλ, Καλοδόχης μάρτ. 6
✠ Σώζοντος μάρτυρος, Κασσιανής υμνογράφου, Ευμυχίου και Οησιφώρου αποστόλων 7	✠ Το Γενέσιο της Θεοτόκου, Αθανασίου νεομάρτ. Θεσ/νίκης, Αρτεμιδώρου μάρτυρος 8	✠ Η σύναξη Ιωακείμ και Άννης των Θεοπατέρων, Χαρίτωνος, Θεοφάνους 9	✠ Μηνωδώρας, Μητροδώρας, Νυμφωδώρας μαρτύρων, Πουλχερίας 10	✠ Θεοδώρας και Ευφροσύνου οσίων, Ευανθίας μάρτυρος, Παύλου Εφέσου 11	✠ Αυτονόμου ιερομάρτυρος, Ιουλιανού μάρτυρος, Κουρνούτου, Ικονίου, Τσιτανού 12	✠ ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΗΣ, Κορηλίου Εκατόνταρχου, Αριστείδου μάρτυρος, Ιεροθέου, Ιβηρίτου οσίων 13
✠ Η ΥΨΩΣΗ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΖΩΟΠΟΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ (ΝΗΣΤΕΙΑ) 14	✠ Νικήτα μεγαλομάρτυρος, Φιλαθέου οσίου, Συμεών Θεσσαλονίκης, Βησσαρίωνος 15	✠ Ευφημίας μεγαλομάρτυρος, Μελτινής μάρτυρος, Μαρτίνου Ρώμης 16	✠ Σοφίας, Πίστewς, Ελπίδος και Αγάπης μαρτύρων, Αγαθοκλείας 17	✠ Ευμενίου επισκόπου Γορτύνης Κρήτης, Αριάννης μάρτυρος, Κάστορος 18	✠ Τροφίμου, Σαββατίου, Δορυμέδοντος μαρτύρων 19	✠ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΗ, Ευσταθίου μεγαλομάρτ., Ιλαρίωνος οσιομάρτ., Θεοπίστης, Μαρτίνου 20
✠ Ιωνά του προφήτου, Κοδράτου αποστόλου, Μελετίου 21	✠ Φωκά ιερομάρτυρος, Φωκά Κηπουρού, Ισαάκ και Μαρτίνου μαρτύρων 22	✠ Σύλληψη Ιωάννου του Προδρόμου, Νικολάου νεομάρτυρος Καρπενησιού, Ξανθίππης 23	✠ Παναγίας Μυριδιωτίσσης (Κυθήρων), Θέκλας ισαπ., Σιλουανού Αθωνίτου 24	✠ Ευφροσύνης αγίας και Παφνουτίου του πατρός, Τάτης, Ευγενίου μαρτύρων 25	✠ Μετάσταση του Ιωάννου του θεολόγου και Ευαγγελιστού, Γεδεών του Δικαίου 26	✠ Α' ΛΟΥΚΑ, Αριστάρχου αποστόλου, Καλλιστράτου μάρτυρος, Ακυλίνης μάρτυρος 27
✠ Βαρούχ προφήτου, Χαρίτωνος ομολογητού, Νεοφύτου και Αυξεντίου 28	✠ Κυριακού του αναχωρητού, Πετρωνίας, Δορυμέδοντος, Δάδα μαρτύρων 29	✠ Γρηγορίου επισκόπου Αρμενίας του Φωτιστά, Στρατονίκου, Μαρδονίου μαρτύρων 30				

Κατασκευή
φράγματος
Μαραθώνα.
1928

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

2026 Οκτώβριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
			Ανανίου εκ των 70 Αποστόλων, Ρωμανού του Μελωδού, Ιωάννη Κουκουξέλη	Κυπριανού ιερομάρτυρος, Ιουστίνης, Θεοφίλου μαρτύρων, Γεωργίου νεομάρτυρος	✠ Διονυσίου Αεροπαγίτου, Δαμάριδος Αθηνών, Θεαγένηους	✠ Β' ΛΟΥΚΑ, Ιεροθέου επισκόπου Αθηνών, Δομνίνης, Καλλισθένης, Βερίνης μαρτύρων
			1	2	3	4
✠ Χαρίτινης, Ευδοκίμου και Μαμελχθής μαρτύρων, Μεθοδίας εν Κιμώλω	✠ Θωμά αποστόλου, Ερωπίδους μάρτυρος, Μακαρίου του νέου μάρτυρος	Σεργίου και Βάκκου μεγαλομαρτύρων, Πολυχρόνιου ιερομάρτ., Ιωάννου Ερημίτου	Πελαγίας και Τσισίας οσίων, Αρτέμιωνος, Ιγνατίου του νέου νεομάρτυρος	Ιακώβου αποστόλου του Αλφραίου, Ανδρονίκου και Αθανασίας, Αβραάμ του δικαίου	Ευλαμπίου και Ευλαμπίας μαρτύρων, Θεοφίλου ομολογητού, Βασσιανού οσίου	✠ Δ' ΛΟΥΚΑ, Φιλίππου εκ των 7 διακόνων, Θεοφάνους του Γραπτού ομολογητού, Αρσακίου
5	6	7	8	9	10	11
✠ Πρόβου, Τάραχου, Ανδρονίκου μαρτ.	Κάρπου, Παύλου, Αγαθαδώρου, Βενιαμίν, Χρυσής μαρτύρων, Ιωάννου ιερομάρτυρος	Ναζαρίου, Γερβασίου οσίων, Κοσμά του Μελωδού, Πρωτασίου μάρτυρος	Λουκιανού ιερομάρτυρος, Σαβίνου οσίου, Βάρσου ομολογητού, Εδέσσης	Λογγίνου Εκατόνταρχου και των συν αυτώ στρατιωτών, Δαμετίου, Τερεντίνου	Ωσπέ του προφήτου, Ανδρέου του εν «κρίσει», Κλαυδίου, Ιλαρίωνος μαρτύρων	✠ Γ' ΛΟΥΚΑ, Αγ. Μαρίνου του Γέροντος, Συμεών, Θεοδώρου και Ευφροσύνης
12	13	14	15	16	17	18
Ιωήλ του προφήτου, Ουάρου μάρτυρος, Κλεοπάτρας οσίας, Φήλικος	✠ Αρτεμίου μεγαλομάρτ., Γερασίου Κεφαλληνίας, Ματρώνης Χιοπολίτιδος οσίας	Χριστοδούλου οσίου εν Πάτμω, Ιλαρίωνος του Μεγάλου, Σωκράτους μάρτυρος	Αβερκίου ισοπ. επισκ. Ιεροπόλεως, των εν Εφέσω 7 παιδών, Γλυκερίας, Γάιος μαρτ.	✠ Ιακώβου του Αδελφοθέου, Ιγνατίου πατριάρχου Κων/πόλεως, Πετρονίου	Αρέθα μεγαλομάρτυρος, Σεβαστιανής, Πρόκλου, Ουαλεντίνου μαρτύρων	✠ ΣΤ' ΛΟΥΚΑ, Ταβιθάς, Μαρκανού, Μαρτυρίου, Χρυσάνθης, Χρυσάνθου μαρτύρων
19	20	21	22	23	24	25
✠ Δημητρίου μεγαλομάρτυρος του Μυροβλήτου, Αρτεμιδώρου	Νέστορος μεγαλομάρτ., Πρόκλης συχ. Πιλάτου, Κυριακού, Καπιτωλίνης μάρτυρος	✠ Αγίας Σκέπης της Θεοτόκου, Ευνίκης μαρτ. (ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ «ΟΧΙ») ΑΡΓΙΑ	Αναστασίας της Ρωμιάς, Αβραάμου οσίου, Μελιτινής, Τιμοθέου Θράκης	Κλεώπια και Αρτεμά αποστόλων, Ζηνοβίου και Ζηνοβίας μαρτύρων, Ευτροπίας	Στάκως, Απελλού, Αριστοβούλου εκ των 70 Αποστόλων, Ναρκίσσου μάρτυρος	
26	27	28	29	30	31	

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Φράγμα
και λίμνη
Μαραθώνα

2026 Νοέμβριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
						✠ Ε' ΛΟΥΚΑ, Των Αγίων Αναργύρων Κοσμά και Δαμιανού, Δαβίδ οσ. του εν Ευβοία, θεοδότης 1
✠ Ακινδύνου, Πηγαίου, Ελπιδοφόρου, Ανεμιοδίστου, Αφθονίου 2	Ακεψιμά, Αειθαλά, Ιωσήφ μαρτύρων, Γεωργίου Νεαπολίτου οσιομάρτυρος 3	Ιωαννικίου οσίου, Ερμιάου ιερομάρτυρος, Νικάνδρου επισκ. Μύρων, Πορφυρίου μάρτ. 4	Γαλακτιανός και Επιστήμης μαρτύρων, Ερμά, Λίνου, Θεοτίμου, Φιλαλόγου αποστόλων 5	Παύλου πατριάρχου Κων/πόλεως του ομολογητού, Λεονάρδου, Δημητριάνου 6	Των εν Μελιτίνη 33 Μαρτύρων, Λαζάρου θαυματουργού, Ιέρωνος, Αθηνοδώρου 7	✠ Ζ' ΛΟΥΚΑ, Η ΣΥΝΑΞΗ ΤΩΝ ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΙ ΓΑΒΡΙΗΛ 8
✠ Νεκταρίου Αιγίνης, Ονσιπφόρου μάρτυρος, Θεοκτίστης οσίας, Συμεών 9	Ολυμπιά, Ροδίωνος, Εράσμου, Σωσιπάτρου αποστόλων, Αρσενίου Καππαδόκου 10	Μηνιά μεγαλομάρτυρος, Βίκτωρος και Βικεντίου μαρτύρων, Θεοδώρου Στουδίτου 11	✠ Ιωάννου του Ελεήμονος, Νεΐλου οσίου, Μαρτίνου, Νικολάου νεομάρτυρος 12	✠ Ιωάννου Κων/πόλεως του Χρυσοστόμου, Δαμασκηνού νεομάρτυρος εκ Γαλατιά 13	✠ Φιλίππου αποστόλου, Κωνσταντίνου νεομ. Υδραίου, Παντελεήμονος, Θωμά 14	✠ Η' ΛΟΥΚΑ, Γουρία, Σαμμωνά, Αββού μαρτύρων, Παΐσιου οσίου (Αρχή νηστείας) 15
✠ ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ 16	Γρηγορίου επισκόπου Νεοκαισαρείας, Γενναδίου και Μαξίμου αρχιεπ. Κων/πόλεως 17	Πλάτωνος μεγαλομάρτ., Ρωμανού μάρτυρος, Ζακκαίου διακόνου, Αναστασίου νεομάρτ. 18	Αβδίου προφήτου, Βαρλαάμ, Ηλιοδώρου, Ευφημίας μαρτύρων 19	Γρηγορίου Δεκαπολίτου οσίου, Πρόκλου Κων/πόλεως, Δασίου, Ανασταλίου 20	✠ ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (ΙΧΘΥΟΣ ΚΑΤΑΛΥΣΗΣ) 21	✠ Θ' ΛΟΥΚΑ, Αρχίππου, Φιλήμονος, Ομνησίμου αποστόλων, Καλλίστου Ξανθοπούλου, Αββά 22
Αμφιλαχίου επισκόπου Ικονίου οσίου, Σισινίου ομολογητού, Γρηγορίου 23	Κλήμεντος Ρώμης, Πέτρου Αλεξανδρείας, Ερμογένους & Φιλαυμένου μαρτύρων 24	✠ Αικατερίνης μεγαλομάρτυρος, Μερκουρίου μεγαλομ., Πορφυρίου 25	✠ Στυλιανού οσίου, Νίκωνος «Μετανοεῖται», Γεωργίου νεομ. Χιοπολίτου 26	Ιακώβου του Πέρσου, Θεοδοσίου εν Τυρνάβω, Πινουφρίου, Ναθαναήλ, Ρωμανού οσίου 27	Στεφάνου ομολογητού, Ειρηνάρχου μάρτυρος, Ετοιμασίου, Σωκράτους 28	✠ ΙΓ' ΛΟΥΚΑ, Παραμόνου και 370 Μαρτύρων, Φαίδρου μάρτ., Διονυσίου επισκ. Κορίνθου 29
✠ ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ, Φρουμεντίου επισκ. Αιθιοπίας 30						

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΗΣΑΠ

Εσωτερικό
Αδριάνειας
δεξαμενής

2026 Δεκέμβριος

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
	Νασύμ προφήτου, Φιλαρέτου οσίου του Ελεήμονος, Θεοκλήτου Λακεδαιμονίας 1	Αββακούμ προφήτου, Πορφυρίου και Θεοφίλου οσίων, Μυρόνης, Αβιβου μαρτύρων 2	Σοφονίου προφήτου, Αγγελί εν Χίω, Θεοδούλου οσίου, Θεοδώρου Αλεξανδρείας 3	✠ Βαρβάρας μεγαλμ., Ιωάννου του Δαμασκηνού, Σεραφείμ επισκ. Φαναρίου 4	✠ Σάββα οσίου του ηγιασμένου, Διαγένους μαρτύρος, Φιλοθέου, Νίνου 5	✠ Ι' ΛΟΥΚΑ, Νικολάου αρχιεπισκόπου Μύρων της Λυκίας του θαυματουργού 6
Αμβροσίου επισκόπου, Μεδιολάνων, Γερασίου Ευβοίας, Νεοφύτου 7	Σωσθένης, Απολλών, Τυχαίου εκ των 70 Αποστόλων, Παταπίου οσίου, Σωφρονίου Κύπρου 8	✠ Σύλληψη της Θεοτόκου υπό Αγίας Άννης, Σωσιθέου, Ναρσού μαρτύρων 9	Μηνά Καλλικελάδου, Ερμαγένους, Ευχράφου, Θεοτέκνου μαρτύρων θωμά οσίου 10	Δανιήλ και Λουκά Νέου των Στυλίων, Αιμιλιανού, Μείρακος μαρτύρων 11	✠ Σπυρίδωνος επισκόπου Τριμιθούνας του θαυματουργού, Ιωάννου επισκ. Ζακύνων 12	✠ ΙΑ' ΛΟΥΚΑ, Ευστρατίου, Αυξεντίου, Ορέστου, Λουκίας, Ευγενίου, Άρεως μαρτύρων 13
Θύρσου, Λευκίου και Καλλινίκου, Φιλήμονος, Απολλωνίου, Αρριανού 14	✠ Ελευθερίου ιερομάρτυρος και Ανθίας της μητρος αυτού, Βάκκου, Σωσάννης μαρτ. 15	Αγγαίου προφήτου, Θεοφάνους, Μοδέστρου Ιεροσολύμιαν, Πρόβου, Συμεών 16	✠ Διονυσίου Ζακύνθου επισκόπου Αγιήνης, Δανιήλ προφήτου, Τριών Παίδων, Ιάκκου 17	Σεβαστιανού, Ζωής, Νικοστράτου, Κάστορος, Δανιήλ οσίου του Μολδαβού 18	Βονιφασίου, Ευτυχίου Θεο/νίκης, Αγγαίδος, Άρεως μαρτύρων, Ηλιού του Ρώσου 19	✠ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ, Ιγνατίου ιερομ. του Θεοφώρου, Ιωάννου Κρονστάνδης 20
Ιουλιανής και των συν αυτής 500 Μαρτύρων και 130 γυναίκες μάρτυρες, Θεμιστοκλέους μάρτ. 21	✠ Αναστασίας της Φαρμακολύτριας, Χρυσόγονου, Θεοδότης μαρτύρων 22	Των εν Κρήτη 10 Μαρτύρων, Νασού Φωτιστού Βουλγαρίας, Παύλου Νεοκαισαρείας 23	✠ Παραμονή Χριστουγέννων, Ευγενίας οσίας, Βασίλας και Αχαϊκού μαρτύρων 24	✠ Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ (ΑΠΑΝΤΑ ΚΛΕΙΣΤΑ) 25	✠ Η Σύναξη της Υπεραγίας Θεοτόκου, Ευθυμίου Σάβδων, Αμασείας, (ΑΡΓΙΑ) 26	✠ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΗ, Στεφάνου Πρωτομάρτυρος, Θεοδώρου του Γραπτού 27
Των εν Νικομηδεία Διαμυρίων Μαρτύρων, Δάμνης μαρτύρος 28	Των υπό Ηρώδου αναιρεθέντων 14.000 Νηπίων, Μαρκελλού, Βενιαμίν 29	Ανυσίας οσιομάρτυρος, Φιλεταίρου μαρτύρος, Λέοντος οσίου, Γεδεών, Θεοδώρας 30	Μελάνης οσίας, Ζωτικού του ορφανοτρόφου, Γελασίου Μάρτυρος 31			

Την έκδοση του ημερολογίου επιμελήθηκαν οι Ρουσιός Ευθύμιος και Ντνης Λάμπρος